

EESTI SPORDILEHT

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Lai t. 39/41. Postkast 70. © Tellimise hind: aasta peale 700 marka, kuu peale 60 marka.
Eesti Spordileht ilmub iga neljapäev.

VI. aastakäik.

Neljapäeval, 17. detsembril 1925. a.

VI. aastakäik.

Tants on kehakultuuri kaunim õis. Ta tõlgitseb üldinimlisi tundeid plastilises vormis, on intiimne ja õrn kunstiavaldus.

Kehakultuuri ja tantsu sugulus on viimasel ajal eriti ilmseks saanud, kus rütmilise võimlemise näol hulk vahepealseid liitvaid lüüsid on tekkinud, nii et õige raske on tihti määrata, kus algab üks ja kus lõpeb teine.

Ilmasõja vapustav inferno on elektriseerinud kogu kultuurilise inimkonna otsimise januga uute kultuurilätete järel, mis võiks ahastavat ja muljutud hinge vaigistada, harmooniat avaldustes ja sugemeid uueks elusuhtumiseks pakkuda. Otsijate palvelustes on kehakultuur tõusnud selle tulitornina, mis kogunud laialipaisatuid ja heitnud helgi rada-delegi, millised tulevikus sammuda. Üllatavas lihtsuses on korruga tõusnud otsivate pilkude ees vanagreeka filosoofia dogma kolmainisusest — keha, hing ja vaim — ja märkinud suuna, millest iga üksik indiviid kui ka terve rahvus peab kinni hoidma, et tõsiselt loovat tööd teha ja olemise õnne tunda.

Kui seni kehapõlgtust oli kultuuritunnusena ülistatud, seab vastne kasvatus just keha kandvaks aluseks, mille õitseleviimise hingeline ja vaimline arenemine kooskõlastatagu, tarviline rütm leitagu.

Kehaline kasvatus saab väheste aastatega pühimuseks, millele igäüks oma parimate tunnete kohaselt ohvri toob, parimaga kaunistab, mida ta omab ja vastutasuks paritele vastuvõetavad võivad olla. Kehalis, vaid ainsas sädavas lennus, ainsas kultuuri vorme tõusis primitiivseid ja hetkes, kus kunstniku hing sulab kosmosega ja nõiub igaviku ainsaks tundeväriulatusele, avarduma, viljelema, omandanud tööloom, tekkis keskpäraseid, vir-

Marie Melsass.

nud tööloom, tekkis keskpäraseid, virnaks, mis sähvatab siis läbi sadade ja tu-

gutavaid ja värskendavaid roidunud intelligentidele ja lõpuks kerkis sarnaseid sädelevaid ja õhulisi, mille loonud põlev kunstnikuhing üldinimliste rõõmude ja murede, kirgede ja valude tõlgitsemiseks plastilises vormis.

Ei või öelda, et ka kõige primitiivsemates vormides vahel kunstniku talendi säde ei vilksataks, kuid selle vahendid on siis sedavõrd piiratud, et nad püsivale kaasaelamisele ei vii. Tugevaimalt köidavad meid ikka need kehakultuuri vormid, mille väljenduste skaala on ulatavam, hingeline kontakt ainega lähedam ja loomingu võimalus avaram.

Ei ole kahtlust, et kõrgeim kehakultuuri vorm on selles mõttes tants, mis juba ürgaegadest on seotud rituaalidega ja kehakultuuri renessansil esimesena tunnustamise vääris. Ta on see inimesi ülendav ja jumalaid lepitav, mis väärinud tiitli kunst.

Tantsukunstniku vahend, instrument, millega ta oma nautijaid võib, on kunstniku enese keha. See vahend, inimkeha, on kõige tundelise, kuid ühtlasi ka kõige hapram ja õrnem kõigist teistest kunstivahenditest. Ei jäadvustu ta ilutsemine monumentaalses kivirunkas, ega pehkimatus papiirusrul-

Rahvusvaheline kergejõustiku bilanss 1925. a.

Ameerika, Soome ja Rootsi maailma parimad. Kuhu on nimekirjast kadunud Eesti?

100 mtr.: Houben, Saksa, 10,5; Paddock, Ameerika, 10,6; Van der Berghe, Holland, 10,6; Theard, Haiti, 10,6; A. Moulron, Prantsuse, 10,6; Cortis, Saksa, 10,6; Büchner, Saksa, 10,6; Fluck, Ungari, 10,6; Broos, Holland, 10,7; Pettersson, Rootsi, 10,7.

200 mtr.: Scholz, Ameerika, 20,8; Owino, L.-Aafrika, 20,8; Aldermann, Ameerika, 21,1; Evans, Am., 21,4; Hill, Am., 21,4; Russel, Am., 21,4; Norton, Am., 21,5; Van der Berghe, Holl., 21,6; Houben, Saksa, 21,6; Murchison, Am., 21,6; A. Moulron, Prants., 21,6; Barber, Am., 21,6; Porritt, U.-Meremaa, 21,6.

400 mtr.: Tierney, Am., 47,9; Peltzer, Saksa, 48,4; Martin, Shveits, 48,6; Engdahl, Rootsi, 48,8; Philips, Am., 48,9; Miller, Am., 49,0; Paulen, Holland, 49,0; Schmidt, Saksa, 49,0; Aström, Soome, 49,0; Gargiullo, Itaalia, 49,0; Ténéveau, Prants., 49,0.

800 mtr.: Peltzer, Saksa, 1,52,8; Martin, Shveits, 1,53,2; Marsters, Am., 1,53,5; Svensson, Rootsi, 1,53,5; Lowe, Inglise, 1,53,6; Stallard, 1,53,8; Hellfrich, Am., 1,54,0; Leness, Am., 1,54,0; Barsi, Ungari, 1,54,3; Bylehn, Rootsi, 1,54,5; Holden, Am., 1,54,5; Reince, Am., 1,54,5; Watters, Am., 1,55,0; Baraton, Prants., 1,55,0.

1500 mtr.: Hahn, Am., 3,55,4; Wide, Rootsi, 3,55,4; Nurmi, Soome, 3,56,2; Ray, Am., 3,57,0; Pelé, Prants., 3,58,2; Eklöv, Rootsi, 3,59,4; Viriath, Prants., 3,59,6; Bontemps, Prants., 3,59,8; Peltzer, Saksa, 4,00,2; Dodge, Am., 4,01,6; Ritola, Soome, 4,02,4; Schärer, Shveits, 4,02,6; Boitard, Prants., 4,02,6; Koivunaho, Soome, 4,02,9; Bruusgaard, Norra, 4,02,9.

5000 mtr.: Ritola, Soome, 14,23,0; Nurmi, Soome, 14,38,0; Wide, Rootsi, 14,40,4; Jokela, Soome, 14,54,9; Matilainen, Soome, 14,57,0; Eklöv, Rootsi, 14,57,3; Berg, Soome, 15,01,1; Guillemot, Prants., 15,03,3; Degrange, Prants., 15,07,8; Andersen, Soome, 15,08,8; Peltonen, Soome, 15,10,0.

10.000 mtr.: Nurmi, Soome, 30,40,2; Stenfeld, Rootsi, 31,27,9; Berg, Soome, 31,38,5; Jussila, Soome, 31,50,6; Sipilä, Soome, 31,57,0; Marchal, Prants., 31,59,4; Peltonen, Soome, 32,01,0; Rastas, Soome, 32,02,0; Dolques, Prants., 32,03,8; Jokela, Soome, 32,04,8.

110 mtr. tükkeid: Trossbach, Saksa, 14,5; Gutherie, Ameerika, 14,6; Dye, Am., 14,8; Pettersson, Rootsi, 14,9; Riley, Am., 14,9; Burghley, Inglise, 15,0; Lundgreen, Daani, 15,0; Wolf, Am., 15,0; Stewer, Am., 15,0; Sempé, Prants., 15,0.

400 mtr. tükkeid: Taylor, Am., 53,8; Pettersson, Rootsi, 53,8; Burghley, Inglise, 54,0; Gibson, Am., 55,8; Mattila, Soome, 55,9; Resal, Prants., 56,0; Lindström, Rootsi, 56,4; Riley, Am., 56,8; Vilén, Soome, 57,1; Vahlstrand, Norra, 57,1; Peltzer, Saksa, 57,3.

Kaugus: Hubbard, Am., 7,89,6; Brunetto, Argentiina, 7,86; Aastad, Norra, 7,45; Hoff, Norra, 7,41; Wallage, Am., 7,35; Taylor, Am., 7,35; Norton, Am., 7,29; Englund, Rootsi, 7. Dobermann, Saksa, 7,26; Dowling, Am., 7,20.

Kõrgus: Osborne, Am., 2,05,6; Russel, Am., 1,98; Lewden, Prantsuse, 1,95; Österberg, Rootsi, 1,95; Blake, Am., 1,95; Hampden, Am., 1,95;

Gaspar, Ungari, 1,93; Helgesen, Norra, 1,91,3; Geyzel, Inglise, 1,90,6; Vahlstedt, Soome, 1,90; Karlsson, Rootsi, 1,90; Steinmetz, Am., 1,90; Kellner, Ungari, 1,90.

Kolmik: Tuulos, Soome, 15,06; Nilsson, Rootsi, 14,63; Martin, Am., 14,61; Somfay, Ungari, 14,54; Öberg, Rootsi, 14,40; Svensson, Rootsi, 14,38; Järvinen, Soome, 14,30; Virtanen, Soome, 14,28; Hakola, Soome, 14,19; Kaufman, Am., 14,18; Rainio, Soome, 14,15.

Teivas: Hoff, Norra, 4,25,2; Sherill, Am., 4,04; McKown, Am., 4,04; Petersen, Daani, 4,03,8; Bouscher, Am., 3,98; Knourek, Am., 3,97; Smith, Am., 3,95; Bradley, Am., 3,90; Sanford, Am., 3,90; Grening, Am., 3,89; Jones, Am., 3,82; Scholpp, Am., 3,81; Kreiger, Am., 3,81; Norton, Am., 3,80.

Kuul: Hartranft, Am., 15,40; Houser, Am., 15,27; Hills, Am., 15,26; Schwarze, Am., 15,19; Pörhölä, Soome, 14,87; Kuck, Am., 14,71; Jansson, Rootsi, 14,70; Andman, Am., 14,61; Anderson, Am., 14,60; Gerken, Am., 14,45; Torpo, Soome, 14,44; Yrjölä, Soome, 14,38; Söllinger, Saksa, 14,33.

Ketas: Houser, Am., 48,36; Hartranft, Am., 48,03; Niitymaa, Soome, 46,12; Myyrä, Soome, 45,69; Kivi, Soome, 45,63; Askild, Norra, 45,36; Hoffman, Am., 45,21; Pope, Am., 44,86; Eriksson, Rootsi, 44,80; Hoffmeister, Saksa, 44,51; Charless, Am., 43,61; Molnar, Ungari, 43,40; Zallhagen, Rootsi, 43,38; Pierre, Prants., 43,50.

Oda: Myyrä, Soome, 68,55 (68,60); Lindström, Rootsi, 67,31; Sunde, Norra, 66,08; Bonra, Am., 65,19; Reshetnikov, Vene, 63,04; Johansson, Soome, 62,72; Thorp, Norra, 62,08; Thornberg, Rootsi, 61,99; Rinne, Soome, 61,56; Northrup, Am., 61,54; Lillier, Rootsi, 61,52; Blomqvist, Rootsi, 61,47; Brandland, Norra, 60,90; Cox, Am., 60,85; Ekqvist, Soome, 60,00.

Vasar: Mc Grath, Am., 52,53; Sköld, Rootsi, 50,35; Lindh, Rootsi, 49,94; Nokes, Inglise, 49,71; Gates, Am., 49,04; Caskey, Am., 49,00; Hagemeister, Daani, 46,64; Svensson, Rootsi, 46,40.

*

Peale olümpiaadi on kergejõustik hiiglasamudega üle terve ilma sammuma hakanud ja eriti tänavusel hooajal tuntavat edu näidanud. Et praegusest kergejõustiku rahvusvahelisest tasapinnast üldist pilti saada, toome Soome andmetel möödunud hooaja parimad saavutused ja püüame neid üldtarvitava punktisüsteemiga hinnata. Siis saame tulemusena, et Ameerika ikka vankumatult suure ülekaaluga esikohal seisab, 178 punkti, temale järgneb Soome 77 punktiga, Rootsi 55 p., Saksa 36 p., Norra 20 p., Inglise 11 p., Prantsuse 10 p., Shveits 9 p., Holland 8 p., Haiti 7 p., L.-Aafrika ja Argentiina 5 p., Ungari ja Daani 3 p. ja Vene 2 p.

Eesti, ilma kellela varematal aastatel sarnased nimetükid läbi ei saanud, puudub praegu täiesti. Selle imelise metamorfoosi üle soovitame aegsasti järele mõelda neil, kellesse asi võiks kuidagi puutada!

Kõige ettepoole nimekirjas pääseks E. Rahn oma 400 mtr. tükkejooksu 59,1-ga, mis ta 20-ks asetaks.

Tantsust.

(1. lehekülje järg)

handete hingede. Võib hellitada veel hiljem endas saadud impressioone ja jäädvustada nende mälestust, kuid haihtunud on need emotsioonid ise ja nendele ei ole tagasipöördu. Tants on kõige õrnem ja inimlise kunstivorm, sellest ka kõige intiimsem ja lähedasem meile.

Tantsija keha peab olema täiuslisem ja suursugusem, mida suudab vormida sureliku liha ja veri. Juba looduse poolt peab olema ta äravalitu ja eralduma tavalisest tasapinnast, peab olema enam hingestatud, enam tundeerik, kuid omandama veel aastaid kestva tööga viimistluse ja vajalise rutiini. Siis kerkib kunstiline tantsuteos, kehakultuuri kaunim õis.

Meil Eestis, üldises kehvuses ja ülipiiratud dimensioonides, ei ole kehakultuur siiski mõõdetud varasalvedesse härjapõlvase küünarpuuga, ta tõuseb uhkelt üle neist, visates end kõrvu suurrahvaste suuremate saavutustega. On juba rohkeid vikingsoite teinud meie sportlased ilmalinnade staadionidele ja alati võidupärgadega tagasi tulnud. Kuid kuidas on meil lugu tantsuga, kehakultuuri suursugusema avaldusega? Ka siin ei ole meil põhjust meist suuremaid rahvaid kadestada. Meil on tõusnud väheste aastatega mitmeid väljapaistvaid talente, kes küünivad parema rahvusvahelise tasapinnani. Erilise lugupidamisega on meil mainida tiitelpildil toodud tantsijatari Marie Melsass't, kes parajasti pühitses oma triumfi Pariisis, kui Eesti sportlasedki selles ilmalinnas püüdsid oma parimat pakkuda. Tahtmatult eksisid siis nad rahvast täiskilutud teatrisse ja olid kusagil kõrgel rõdul kodumaa kaunitari edu vaiksed imetlejad.

Varem oli Melsass aga edu saavutanud juba Greekas, Egiptuses, L.-Ameerikas jne., igalpool arvustusel parimaid retensioone ja austajatelt ülistavaid oode meelitanud.

Vahepeal on nüüd Melsass jõudnud kodumaale tulla ja sooja vastuvõtu osaliseks saada esinemistel kõigis kodumaa linnades.

Marie Melsass on sündinud tantsija, kes oma ehtsa tantsuinstinkti, rikkaliku fantaasia, füüsilise kauniduse ja tõlgitsemise leidlikkusega on võrdlemisi rasketes ja nõudlikkudes oludes läbi löönud, kus ometigi valik nii suur!

Tal on palju loomulikku sharmi, temperament ja tundelikkust, mis tema väljendused erilisel hingestab ja koreograafilised stseenid joonistab, mille iga liigutus, iga poos sedavõrd küps, et vääriks jäädvustamist. Üks pealinna kunstikriitik mainib oma arvustuses, et oleks tahtnud sagedasti Melsass'ile hüüda: „Palun, jääge üheks momendiks nõnda seisma, ma fototan Teid.“

Marie Melsass on praegu võluvam kuju Eesti väljapaistvamate tantsijataride kvartetis.

Uiskusid
kuulsast Hensi ja Engelsi vabr.
soovitab alandatud hindadega
F. Wachtmeister,
S. Tartu maantee nr. 1.

Sunduslikust kehalisest kasvatusest Prantsusmaal.

Juba pikemat aega on Prantsusmaal töötatud sundusliku kehalise kasvatuse programmi elluviimise kallal, nüüd on ilmunud see kava ka trükitult ja annab võimaluse sellega tutvuneda. Prantsusmaal on ta sportlaskonnas kaheksagust vastuvõtmist leidnud, ühed tervitavad teda vaimustatult, kuna teised heameelega tahaksid laskmise sellest välja jätta ja kavatsevad märgukirjaga vastaval pool esineda. Parlamendis on sel puhul oodata tugevaid vaielusi.

Programm jagab sundusliku kehalise kasvatuse kahte klassi: 1. elementaarkehaline kasvatuse, mida iga noor Prantsuse kodanik peab saama ja 2. sõjaväeline ettevalmistus, mis neile ette nähtud on, kes allõhvitserideks või ohvitserideks tahavad saada. Viimane kuulub sõjaministeeriumi tegevuspiirkonda, eelmine hairdusministeeriumile, kes tema läbiviimiseks suurelt spordiorganisatsioonide abi tarvitab. Teatavate harjutuste läbitemise jä-

rel tuleb noormeestel sooritada eksam, „Brevet de préparation au service militaire élémentaire“, mis võimaldab sõjaväeteenistuse lühendamist 2 kuu võrra. Praegu on teenistuse kestvus Prantsuse sõjaväes 18 kuud, kuid seda kavatsetakse üldiselt 12 kuu peale lühendada. Alad, milles ettevalmistust peetakse, on: kõrgushüpe hooga, kaugshüpe hooga, 100 mtr. jooks, 1500 mtr. jooks, nõõril ronimine, kuulitõuge ja märkilaskmine vintpüssist. Ta on umbes sedasama, mis spordimärgi võistlus mitmeil mail, meil Eestiski. Meie olude kohta peab tähendama, et Eestis spordiorganisatsioonid sarnase ettevalmistuse elluviimist juba mitmeid aastaid propageerivad, kuid seni nende püüded tarviliselt poolt tunnustamist ei ole leidnud. Ainult kõige viimasel ajal on mõte sõjaministeeriumis läbi löönud ja sellekohane seaduseelnõu küpsemisel. Sellega ei ole meil veel võimalust olnud tutvuneda.

2. Tallinna-Tartu linnavõistlus käsipallis.

Generaalproovil maavõistluseks Lätiga kinnitas pealinn veel kord oma paremust ülekoollinna üle kahekordse võiduga.

E. Spordilehe foto

Võidukas Tallinna korpallimeeskond ühes reservidega. Ülemine rida vasakult: Matiisen, Käspär, Uuli, Pihlak, Ratnik. Alumine: Räästas, Mikk, Veinmann, Gerulaitis, Margevitsh.

Esimese linnavõistluse muljed polnud veel meelest hähtunud, saadud müksud silutud, kui juba 2. linnavõistlus uuele treeningule ässitas ja laupäevasel pakasel hommikul Tallinna jõudnud rong tartlased päralt tõi uueks jõukatsumiseks ja katseks Läti maavõistlusele.

Vahepeal ei olnud eelolev matš mitte ainult käsipalliringkondade põnevusega elektriseerinud, vaid õhtul kogunes NMKÜ võimla uudishimulikest tungil täis.

Võrkpallis tuleb tartlastel veel tubliit juure õppida.

Kell 7.35 ilmub külastav võrkpallimeeskond rohekashallis võistlusdresiss väljale, kellele pea ka lumivalge Tallinna meeskond järgneb. Kaptenite E. Altosaare (Tallinn) ja K. Niileri (Tartu) loosimise järele asetuvad meeskonnad vahek. R. Mastile järgmiselt:

Tallinn:		
Altosaar	Umverk	Norman
Võitleja	Kalev	Kalev
Margevitsh	Zimmermann	Poom
Sport	Kalev	Kalev
Tartu:		
Laisk	Voitk	Kitsing
NMKÜ	NMKÜ	NMKÜ
Uuetoa	Karro	Niiler
NMKÜ	NMKÜ	NMKÜ

Tallinlaste lahtilöömise järele fikseerib vahekohtunik tartlaste poolel kohe Voitki palli käes hoidmise, siis paar Altosaari surumist, tartlased on juba reast löödud ja silm järgneb silmale Tallinna kasuks, kusjuures Poom kõik pallid korralikult üle võrgu servib. Tartlastest on eriti nõrk Voitk, kelle halvast tõi Tartu kuulsamat surumiseistrit mõjule ei lase pääseda. Ka lasevad tartlased rida palle halvast kohavõtmisest Altosaarest oma vahele vajutada, kuni seis 11:0 juures pall esmakordselt Tartu servimisele kandub. Sealt tuleb ta aga kohe tagasi ja Tallinn suurendab vahekorda 14:0 peale. Nüüd alles õnnestub Laiskil esimese pomm, mis silma toob. Selle järele servib Umverk võrku ja tartlased lisavad teise silma oma kehvale tagajärjele, nii et game 15:2 Tallinna kasuks jääb.

Teise game'i algul, peale paari palli vahetust, servib Zimmermann võrku ja tartlastel õnnestub juhtimisele 1:0 asuda. Siis teeb Zimmermann surumisel haruldaselt kena hüppe, kuid rapsab palli hoogsalt võrku. Alles Norman seab tasakaalu ja edasi kerkitab jälle esile Tartu halb kohavõtmine, kus nad liig võrgu alla koondudes tagavälja tallinlaste surumiste vabaks tallermaaks jätvavad. Nii tõuseb seis 5:1 peale, kus Kitsing 5:2 surub, Laisk pommi Norman-Poomi vahele läkitab, Zimmermann mõned pallid sisse põrutab, ühega neist üle Karro turja äigades ja siis ka Uuetoa ühe pammiga näitab, et tal võrk-

pallikunst veel ununenud pole. Lõpp on kiire ja Tallin võidab ka teise game'i 15:4.

Üldtagajärge 30:6 tuleb siiski, arvesse võttes Tartu tegelikke mänguvõimeid, Tartu kohta liig halvaks pidada. Aega kulus 28 minutit.

Tartu meeskonna mäng tundus õige pessimistilise ja tahteta võidusse. Laisk näis siiski Tartu parema surujana, kuid oleks väärinud paremaid tõsteid, kui temast pikem Voitk suutis pakkuda. — Tallinna mäng oli peale mõne üksiku ebaõnnestunud servi, täiesti rahuldav ja iga mees näis nagu valatuna oma kohale. Ülalpidamine oli tallinlastel äärmiselt rahulik, isegi, nagu keegi kõrvalistuja tähendas, ideaalselt rahulik.

Ka korvpallis Tallinna paras ülekaal 28:23.

Kell 8.45 tervitab aplaus korvpallimeeskondade väljale ilmumist. Kaptenite H. Uuli (Tallinn) ja H. Niileri (Tartu) loosimise ja algviskete järele võtavad meeskonnad positsioonid järgmiselt:

Tallinn:		
Uuli	Pihlak	
Kalev	NMKÜ	
Ratnik	Käspär	Matiisen
Sport	NMKÜ	NMKÜ
Tartu:		
Niiler	Uuetoa	Karro
NMKÜ	NMKÜ	NMKÜ
	Voitk	Rähn
	NMKÜ	NMKÜ

Suurmatš algab õige rahulikult ja läheb nii lõpuni, milles ainult üksikud ärevamad tuksatused tempo mitmekesisistavad. Ka publik peab ennast üleväl korrektselt ja vähem kui „shovinistlikkusele“ kalduv ergutus leiab sumbutust. 2. min õnnestub Rähnil positsioonile tungida ja Tartu värvid juhtimisele viia 0:2, siis läheb nurja 5. min. Matiisen—Käspär—Ratniku kombinatsioon viimase halvast viskest, kuni 6. min. Karro karistusviskest 3:3 heidab. Selle Tartu ülekaalu tasakaalustab samal minutil Matiisen ja lisab 8. min. veel korvi, nii et juhib Tallinn 5:3. Siis heidab Karro jälle viigi 5:5, kuid jälle õnnestub Matiisenil ja selle järel ka Käspäri, mis tagajärje 9:5 tõstab. 11. min. — Käspäri 2 halba karistusvisket ja Uuli mõddavise lähedalt distantsilt, siiski teeb esimene 12. min. 11:5. 13. min. viskab Ratnik karistusviskest 12:5 ja teeb samal minutil söödu Käspäri, kes ei viivita 14:5 seadmast, mida Uuli pikast dribblingust 16:5 täiendab. 16. min. teeb Karro 2 kena altkäe vintvisket, mis Tartu tagajärje 16:9 peale parandab. Ratnik tundub vahepeal nõrgana ja ei suuda ka kontakti pidada kaaslastega, mille puhul teda Gerulaitisega (NMKÜ) vahetatakse. 18. min. toob Matiisen karistusviskest välja 17:9 ja 19. min. heidab Rähn Pihlaka fouli 2 karistusvisket

E. Spordilehe lugejatele.

Ainelise kokkutõmbamise tarvidusel oli sunnitud toimetuse lehte novembri ja detsembri kuul ainult 2 korda kuus välja andma, nii et käesolev number selle aasta viimane on. See ei tohiks aastatellijaid pahandada, kuna nemad juba oma tellimisraha eest on lehte täielikult saanud, kuna nende kuutelli'ate ees, kes lehte novembrist või detsembrist tellima hakkasid, tuleb toimetusel tööpoolest vabandada. Ta tasub oma võla siiski sellega, et puudu jäägi pärides 1926. aasta numbreid saadab. Kes sarnastest tellijatest 1926. aasta peale lehte tellib, see võib ise juba vastava osa oma tellimisrahast (kas 20 või 40 marka) maha arvata.

Uue aasta peale on E. Spordilehe ilmumine sarnases ulatuses kindlustatud, et ta kord nädalas võib järjekindlalt ilmuda. Palume siis lugejaid oma uute tellimistega rutata, et lehe saatmisega viivitust ei tule. Ka on sagedane nähtus, et hilisemad tellijad aasta esimestest numbritest nende ot-salõppemisel ilma jäävad.

Tellimise juures 1926. aasta peale palume silmas pidada, et leht nüüd aastas 700 marka, pool-aastas 350 mk., veerandaastas 175 mk. ja kuu peale 60 mk. maksab. Üksiknumber ikka endise't 15 marka.

Toimetuse paneb lehe alalistele lugejatele südametsoo, et need oma sõprade ringkonnast kat-suksid lehele uusi lugejaid ja tellijaid võita, mis kindlasti tähendaks oalmtkohalt ikka edu meie iildise'e liikumisele.

Lõpuks on toimetuse soov veel, et lehe lugejad võimalikult arvukalt eelmises numbris avaldatud ankeedist osa võtaksid ja oma arvamised võimalikult avameelselt toimetusele teataksid. See hõlbustaks teatud määral toimetuse tööd ja võiks juhtnõore uuendusteks anda. Toimetuse.

läbi rõnga, mis seis 17:11 viib. Lõpul veel Gerulaitise ja veel kord Matiiseni viske teda takistava Rähni seljatagant ja poolaeg võtab vastu resultaadid 21:11 Tallinna eduks.

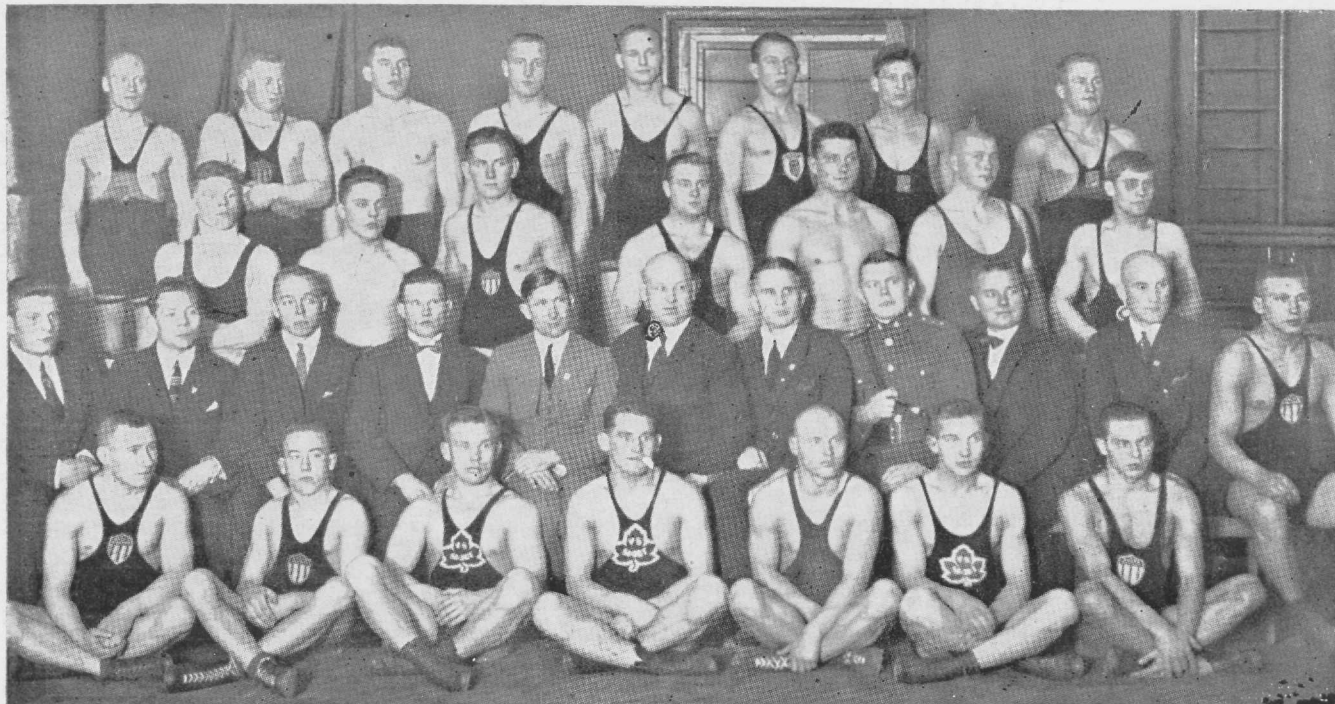
Teisel poolel 21. min. katavad kaks meest Pihlaka, viimane söötab segaduses Karrole, kes tänuga 21:13 kirja paneb. 23. min. lepib Rähn Matiiseni 3. fouli seisuga 21:14, kuid viimane lunastab vea Uuli pikast söödust saadud palliga 23:14. Lühikest perioodi domineerib nüüd Tartu ja 24. min. annab Niiler—Karro vahelduvatest kombinatsioonidest viimase altvisketel 23:18 ja Uuetoa karistusviske juurelismisel on vahekord kitsaks 23:19 tõmbunud. Sellepärast peab Käspär tarvilikuks 28. min. vabamaad suurendada 25:19-ni. 29. min. asub Ratnik äraväsinud Gerulaitise kohale uuesti mängu, kuid lahtilöömisel teeb Niiler 25:21, mis aga Matiisenist tasumist leiab 27:21. 31. minutil tabab Käspäri kena viske seis 29:21, mida Matiisen (jälle Matiisen!) ümmarguseks teeb karistusviskega 30:21. 33. min. seab Käspär 32:21 ja 34. min. teevad Ratnik ja Uuetoa oma ainsad õnnestunud vabavisked mängu kohta, mis sünnitavad seis 34:23. 40. min. veel Matiiseni ja Käspäri visked ja lõpuseren katkestab matshi seisuga 38:23 Tallinna kasuks.

Tallinna meeskonna selgrooks oli kolmik Matiisen—Käspär—Uuli. Uuli näitas jälle korra tõelikkude mängu ja näitas, et linnavõistlusel hiilganud Niiler heal pidamisel sugugi nii väga kardetav pole. Matiisen esitas ühe oma paremat mängudest ja ületas tema peale pandud lootusel peale nõrka esinemist katsevõistlusel. Ratnikule oli linnavõistlus mustemaks matshiks, ta tundus väga nõrgana. Käspär oleks suurema pikkuse juures õige hea tsentrormaja, kuid ka praegu on tal kindlamad shansid rahvusmeeskonda pääsemiseks. Pihlaka mäng oli vahelduvalt hea ja nõrk, kuid halb poleks olnud ta kohal ka uut meest katsetada. — Tartlasi pidasid üleval ääretormajad Karro—Niiler, kuigi viimane palju viskel ei olnud. Uuetoa tarvitab head treeningut, et endisse vormi tõusta. Voitk kaitses on leitud mees, kes omab korvpallimängu andeid, kuid tubli lihvi tarvitab kõrgemale tõusmiseks. Praegu oli tema teene, et Ratnik, kes katsevõistlusel 20 korvi heitis, seekord 3-ga pidi leppima.

Rakvere Kalevi kaitsekompanii.

pühitses 12. detsembril oma aastapäeva. Kompaniis on praegu üle 100 sportlase. Kalevi kaitsemeheva esitaja, päälük Lugenberg. Tallinnast, pidas päevakohase kõne, kuna sportlased ise võimulharjutusi ja püramiide ette kandsid, mis kõik hästi õnnestasid.

Foto K. Akel.

Väljapaistvamad kodumaa maadlejad ja maadlusspordi tegelased. Osavõtjate kogupilt Kalevi maadlusvõistlustelt, mis suure elavusega möödusid.

Ülemine rida: Volt (Tartu Kalev), Lepik (Kalev), Pohla (Sport), Kraanberg (Sport), Mahoni (Sport), Pruudel (Pärnu Vaprus), Reimann (Tartu Kalev), Palm (Tartu Kalev). Järgmine rida: Mäll (Kalev), Luiga (Kalev), Rähn (Kalev), Kruusenber (Kalev), Teearu (Sport), Satsmann (Kalev), Stark (Järvapojad). Riietatult istuvad: Kusnets (Sport), võistluskohtunikud — Kõiv, V. Lõvi, Kurvits, Villemson, Thomson, Kursmann, Juks, Hargel, Sinkel, Kullisaar (Kalev). Alumine rida: Käpp (Kalev), Kristal (Kalev), Praks (Sport), Väli (Sport), Põntson (Pärnu Vaprus), Lina (Sport), Pärn (Kalev).

Tartumaa esivõistlused maadluses.

5. ja 6. dets. korraldas Tartu Kalevi raskejõustiku osakond Tartumaa esivõistlused maadluses. Osavõtjaid oli ainult Tartu Kalevist, kuna imelikuna näib, et maakondade spordiseltsid ühtegi esitajat saanud ei olnud.

Kirjeldan siin ainult mõned paarid, kes lõpuvõistlustel maadlesid. Sulgkaalus maadlesid Volt ja Stein. Stein on noor maadleja, tungib algul ägedalt peale, millega end väldia pumpab. Volt hoiab end tagasi, lõpuks surub aga peale ja võidab 7½ minutiga.

Kergekaalus kohtavad Tedre ja Reimann. Võistlus on tuline. Mõlemad tungivad elavalt peale, võttd vahelduvad. Kord on üks all, kord teine. Tedre näib alguses enam aktiivsem olevat, kuid pärastpoole satub Reimann hoogu ja pillub Tedret mitu korda üle mati välja. Lõpuks saab Reimann ometi kindla käehaagi ja pöörab mitmekordsel veerlemisel Tedre alla. Aeg 7 m.

Keskkaalus maadlevad Palm ja Ratassep. Palmil on tore keha, ta võiks tõesti olla kunstnikkudele eeskujuks. Tore, kõrge rind on mehe uhkus; kiire ja äge on ta rüütlik ülesastumine, mis spordimehele omane. Toredad ning julged võttd on tal ja kunagi ei tagane ta. Vastava treeneri juures tõuseks Palmist meil parim maadleja. Ka Ratassep pole halb. Võistlus oli huvitav ja täis elevust, nagu see maadlusele omane. Minu arvates oli see paar võistluste parim. Võitis Palm 7 m.

Raskemaal, Zettermann ja Kasakov. Mõlemad tasavägised. Kasakov on küll vanem maadleja, kuid tema võttd on ebakindlad noore Zettermanni vastu. Kasakov ei peaks ka ilmaaegu vastast matilt vastu kuisse tõukama, mis teda

ainult pahandab. Kasakov oleks pidanud järjekindlamalt töötama, siis oleks tal kindlasti suurem edu olnud. Võistlus, mis siiski oli keskmiselt huvitav, jäi otsustamataks 20 m. järele.

Kohtadele tulid:

Sulgkaalus: 1. Martinson, 2. Volt; kergekaalus: 1. Reimann, 2. Tedre, 3. Mutik; keskkaalus: 1. Palm, 2. Joh. Adof; raskemaal: 1. Harry Adof, 2. Zettermann, 3. Kasakov.

Selts oli hõbewöö kolmekordseks võitmiseks välja pannud. Seekord sattus vöö Reimannile, kui läbilõikes parimale ja edukamale maadlejale.

Tartu Kalevi raskejõustiku-osakond avaldab elavat tegevusvõimet; osakonnal on taht — ja see on mõõduandev sportlises töös. Võtku maakonna seltsid eeskujuu ja kasutagu talvet maadluseks ära. See on soodsam aeg.

Muu seas kandis osakond peale maadluste pidunumbritena ka mitmed muud palad ette, nagu püramiidid ja poksi. Poksimas oli meie tõstemeister Hallap'ki. Aga tunda sai ta vaenekene, mis poksi on. Kiire ja äge on ta, ainult kaitse puudub täielikult. Nii maandus vastase kinnas alatasa lõuale, kuni tiise kogu lõpuks põrandale paisatud sai ja viimaks k. o. lõpetas. Aga õne soovima peab Hallap'ile, olgu ta paljudele noortele eeskujuks ja ergutuseks ilusa poksispordi harastamiseks. Samuti peab arvama ja lootma, et Hallap ise eelolevatest Kalevi poksikursustest osa võtab. Hakkaku ta õieti treenerima. Ei tea, mis mõtleb ta ilmarekordide purustamiseks teha, ise ta näib küll Tartus liikuvat?

Õne ja edu osakonnale edasitöötamiseks.
A. K.

aga kõik külmavereliselt ja varitseb juhust lõpu löögi andmiseks. Üheksandal roundil läheb Paolino juba kindlalt välja lõpu tegemiseks. Breitensträter jääb juba segaseks ja kahe parema ja ühe vasaku haagiga lõpeb pinev matsh.

On kindel, et Paolino, kes alles 2 aastat poksinud ja praegu Carpentier ja Deskampi rafineeritud kooli saab, kõige tõsisem kandidaat on ilma meistri tiitli peale. Carpentier arvates ei tee juba praegu Tunney, Harry Willsi ja Erminio Spalla võitmine Paolinole mingit raskust, kuna Gibbonsiga asi lahtine olevat ja Dempsey oma suurema võistluskogemusega võiks ainult Paolino võita.

Poksijate võidud Soomes.

Palm, Sport.

6. detsembril peeti Viiburis rahvusvahelisi poksi võistlusi, millest kodumaa poksiiaid Palm (Sport), Lilender ja Viikberg (NMKÜ) osa võtsid. Eelmine esines kerge-keskkaalus, teine kerge- ja kolmas sulgkaalus. Palm, kes ilka on Soomest esimeste võitudega tagasi tulnud, jäi ka seekord oma traditsioonile truuks, liites kõiki paremaid Soome poksiiaid. Ka Lilender ja Viikberg, kes alles õige noored poksiiaid, suutsid kolmandatele kohtadele pääseda.

Paolino lõi Breitensträteri k. o.

1. detsembril peeti Berliini Sportpalastis 10 tuhande pealtvaataja ees nimetatud matsh, mille võitjal võimalus annab Euroopa meistrit itaallast Erminio Spallat välja kutsuda.

Erapooletel oli juba ette kindel, et Paolino Eskudun, kes kõik oma senised vastased kiiret knock-outidega löönud (ainult austraallane George Cook on teda võitnud — punktidega) hõlpsa ülesande ees seisab, kuid sakslased lootsid oma lemmiku, blonde Hans, imeteo peale. Võistlus oli määratud 10 roundi, 5-untsiliste kinnastega. Breitensträter kaalus matshi eel 84 kilo, Paolino 91 kg.

Esimesel roundil võttis Breitensträter kiire stardi ja näis püüvat võistlust rüütalise lõpuni viia. Tal õnnestus Paolinole ka tervet rida tabavaid lööke anda, kuid need ei avaldanud mingit

mõju. Isegi Hansu kõrgestkiidetud parema otse löök ei võtnud Paolino vankuma. Järgmised kolm roundi möödusid samuti Breitensträteri pealetungiga. Hiljem seletas Paolino manager Deskamps, et ta oli keelanud Paolino esimesed neli roundi mitte ise peale tungida, et vastupidavust kaalule panna. Viimendal roundil hakkas Paolino initsiatiivi oma kätte kiskuma ja Breitensträteri jõud silmaganähtavalt sulama. Kuuendal roundil saab Breitensträter juba tublilt kannatada ja tal on õige raske tuju alal hoida. Seitsemendal roundil annab Paolino esimese solar plexuse, mis Breitensträteri põrandale murrab. Tõustes saab ta kohe uue löögi ja nüüd päästab teda gong knock-outist. Kaheksandal roundil on Hans siiski ülalatavalt kosunud ja püüab uskumata energiaga omale võitu kiskuda. Paolino seedib selle löögid

Soovitan pühadeks!

Liuraudu,
Soome tõukekelke,
Soome pussisid,
jalgpalle — 20% hinnaalandusega,
elektri taskulampe,
Ameerika habemeajamise aparate
„Gillette“ ja nende terasid,
habemeajamise peegleid,
habemeajamise serviise,
taskunuge,
lauanuge ja kahvleid
alpaka- ja nikkelpaadega.

B. Rosenholm,

Pika ja Rataskaevu t. nurgal, kõnetr. 31-00.

Ameerika naised hokkeid harrastamas.

Killud Narvast.

Aleks. Sivard.

Narva ümbruskond on vaene ja praegu puudub Narvas ka korralik tööstus ja selle tõttu on narvalased vaesed. Keskmine narvalane ei raatsi 25 markagi maksta pileti eest, et minna spordi võistlustele, vaid katsub ikka kuidagi ilma rahata seda löbu endale lubada ja, et Narvas korralikult ümbritsetud spordiplatsi ei ole, siis on see temale võrdlemisi kerge asi. Ujumiste võistlustel, näituseks, tuli hoopis loobuda maksulisest publikust, sest jõge kinni katta ikka niivõrd ei saa, et maksuta pealtvaatajaid ei tekiks, ja kui juba mõni võib maksuta nautida võistlust, miks siis mitte mina ka ei või nii teha, harutab narvalane, ja teeb nii.

Spordiseltsid põevad selle tõttu rahapuudust ja raha puudus ei luba ka neil midagi suuremat ette võtta: ei väljade muretsemist ja korrashoitu, ei võistluste korraldamisi. Peetavad võistlused korraldatakse suuremalt jaolt koduselt, et võimalikult hoiduda suurematest kuludest. Neil puudub peaaegu publik ja, et niisugustes tingimustes võistelda, selleks peab tõesti armastama sporti ja need vähesed sportlased, kes on tõusnud veidi kõrgemale Narva sportlaskonna tasapinnast, on sportlased hingest ja ihust.

Kergesport Narvas oli ja on veel praegugi viletsas seisukorras, sest puudub plats harjutamiseks. Aastat kaks, kolm tagasi asutati Narvas Mänguplatside selts, missugune pidi linna toetusel ehitama korraliku spordiplatsi linna servale, endisele laadaplatsile. Tööga tehtigi algust ja mahutati umbes 200 või 300 tuhat marka sellesse, kuid plats ikkagi pole veel valmis. Igatahes kergejõustiku jaoks ta praegusel kujul ei kõlba: ta on liig kivine. Ketta võib ta peal ühe päevaga puruks visata. Läänud sügisel esines Võitleja sp. os. ettepanekuga, anda plats tema kätte, et ta võiks teda korda seada. Kas sellest ettepanekust tuleb midagi välja, on veel vara ennustada.

Narva Kalev korraldab oma võistlusi Tuletõrjujate seltsi aias. Vanasti võisid kalevlased tarvitada seda platsi ka harjutusteks. Läänud suvel oli see keelatud ja platsi anti tarvitada ainult võistlusteks. Mispärast tuletõrjujatele ei meeldinud sportlaste paljad sääred, seda ma ei tea.

Võitlejal on luba korraldada oma võistlusi Kreenholmi jalgpalliplatsil. Kas on temal luba seda platsi tarvitada ka harjutusteks, ma ei tea. Kui Tuletõrjujate aed, nii ka Kreenholmi jalgpalliväljal on harilikud muruplatsid ilma jooksuradadeta. Tuletõrjujate aias veel suur tansupõrand keset aeda teeb selle platsi üsna ebakohaseks sportimiseks.

Viimasel ajal on näidanud kiiret edenemist noor selts Narva tennis- ja hokkeyklubi. See tuleb vist osalt sellest, et selle seltsi eesotsas on asjast suurelt huvitatud isikud, ja ruumid ja plats on tasuta tarvitada: kalevivabriku poolt ruumid ja linaketramise manufaktuuri poolt plats. Plats on küll samasugune pehme muruplats, nagu tuletõrjujate aed ja Kreenholmi jalgpalliväljal, mis on kaua kevadel ja vara sügisel juba veeloikused täis, kuid siiski ta on plats ja mis peaaigi, teda võivad tarvitada klubi liikmed igal ajal. Iga aasta parandatakse teda vabriku poolt ja täidetakse, nii et tulevikus võib tast loota päris korraliku platsi.

Kaunis korralikult töötab T. ja h.-klubi tennisosakond. Tal on kaks hästi korras tennisplatsi (selle eest peab hoolt linavabriku administratsioon) ja võrdlemisi kaunike hulk liikmeid, kes

tunnevad huvi oma ala vastu ja ei väsi treeneerimast. Paremad tennisemängijad on suuremalt jaolt väljamaalased, kes ilmuvad järsku, domineerivad mõne aja meie platsidel ja siis jälle kaovad ära, sama äkki, kui ilmusidki. See alaline tennisemängijate pere muutumine teeb selle mängu huvitavamaks spordialaks Narvas. Kahju ainult, et tennis on veidi kallis narvalastele.

Võitleja sp.-osakonnale, Kalevile ja Tennis- ja hokkeyklubile on viimasel ajal seltsinud veel kaks noorteühingut: Astra ja Amek, milledes edustatakse ka sporti. Kuid need on alles veel noored seltsid ja nende sportlised tegevusest pole midagi suuremat kuulda olnud.

Läheme nüüd üksikute sportlaste juure: Kõige populaarsem praeguse aja sportlane narvalaste hulgas on Rudolf Ütt. Umbes 180 cm. pikk, pikkade käte ja jalgadega, kergete kergesportlase lihastega, jumaliku kehaga — Ütt on loodud sportlane. Teistes tingimustes oleks ta kindlasti tõusnud Eesti suursportlaste ritta, kuid Narvas on see võimata, sest üksipäini harjutades, väikeses hoovis, mis võimaldab ainult hüppeid teha, ei saa kaugele ja Ütt on sunnitud nii harjutama. Kuid siiski on ta läinud suvel hüpanud kaugust midagi 6.65 ümber ja kõrgust 1.65. Ta on mitmekesine, isegi liiga mitmekesine. Ta jookseb, hüppab, heidab, mängib jalgpalli, korvpalli, ujub ja päevapildistab ja kõiki seda teeb hästi. Läbi ja läbi sportlane.

Üttile järgneb Viktor Must. See on leidnud oma ala ja ei killusta end nii, kui teeb seda Ütt. Ta on väledam narvalane ja üks väledamatest meestest Eestis. Must on üliõpilane ja ainuke Narva sportlane, kes on kaitsnud Eesti auka väljaspool kodumaad. Ta on kauemat aega elanud Tartus, mis on võimaldanud temale kokupuutumist paremate Eesti sportlastega. Ta on saanud ajakohasemalt treenerida ja spetsialiseeruda. Ta erialaks on jooksud 100-st kuni 400 meetrini. Teeb võistlustel kaasa ka hüppeid. 100 m, oma hilgenumbri, saab vahest lüüa Üttilt, vaatamata selle peale, et Ütti parem aeg 100 m. on 11,9 ja temal 11,5. Hüpetes on ta ikka järgmine Üttile. Ta paremad saavutused on: kõrgus 1.60, kaugus 6.05; 100 m. 11,5, 200 m. 24,2, 300 m. 39,0 ja 400 m. 54,2.

Läänud suvel tal ei vedanud: ühel harjutusjooksul venitas jalasoone ära ja oli sunnitud selle tõttu loobuma jooksurajalt pikemaks ajaks. Mees oli üsna mures. Ähvardas isegi sportimise maha jätta, kuid loodame, et ta seda veel ei tee.

Ütt ja Must olid Kalevist. Parem Võitleja mees oli läinud suvel Kuiva. Kuiva on Ütti-taoline mees: teeb kõiki kaasa, mis võistlustel üles on võetud. Oli viimane aeg sõjaväes ja seal on tublisti arenenud, eriti kettaheitjes ja kuulitõukes, milledes ta on saanud näpunäiteid vanameistrilt Ohakalt. Nägin teda viimati ühel külmal, vihmasel sügisel Kreenholmi platsil, kus olid ainsamad sel aastal Võitleja sp.-osak. poolt korraldatud võistlused. Vihm ja äärmiselt libe plats ei võimaldanud tal end täiel määral välja panna. Kuiva on võrdlemisi suur ja tugev, võrreldes Ütti ja Mustaga. Tal on pikk keha ja pikad käed, kuid lühikesed ja tugevad, isegi liiga tugevad jalad. Ta erialaks oleksid visked, kuid hüpped mitte.

Võitlejast on ka keskkooliõpilane Hermann, kes on näidanud häid aegu Narva kohta 1500 ja 3000 m. Ta oli vist esimene mees Nar-

Kultuurkapitaali toetus spordiliikumisele.

Teisipäeval, 15. detsembril peeti haridusministeeriumi ruumides kultuurkapitaali nõukogu koosolek, kus 1926. aasta toetuste eelarve läbi vaadati. Esialgul lepiti kokku tähtajaliste nõuete kohta, mis üksikutel sihtkapitaalidel olemas.

Selle kokkuleppe järele sai kehakultuuri sihtkapitaali tähtajaliste nõuete rahuldamiseks kuni märtsikuuni järgmised toetused:

1. Kadrioru staadioni ehituseks 500.000 mk.,
2. E. Spordilehe toetus jaanuari ja veebruarikuudel 40.000 mk.,
3. spordi keskkooli võlgade katteks 117.000 mk.,
4. 6-kuuliste spordiinstruktorite kursuste korraldamiseks 100.000 mk.,
5. kahe spordiinstruktori palkadeks, üks Põhja-Eestisse ja teine Lõuna-Eestisse, 65.000 mk.,
6. stipendiumideks välis ja kodumaa kõrgemates õpeasutustes 115.000 mk.,
7. sihtkapitaali valitsuse kuludeks 7.000 mk.,
8. teadusliku sekretääri palkamiseks 45.000 mk.,
9. sportliste organisatsioonide toetamiseks 200.000 mk., kokku 1.189.000 marka.

Nagu meie sihtkapitaali valitsuse juhatusele kuulame, kavatsetakse palgalised instruktorid ametisse panna 1. jaanuarist 1926. a., mis ajaks on tarvis kandideerivatel isikutel sihtkapitaali valitsuse ees vastavate sooviavaldustega esineda.

vas, kes kattis 1500 m. alla 5 minuti. Eesti võistlustel tuli ta tänavu ajaga 16.44,2 teiseks. Võistleb siiski harva.

Hulkudes Narvas ringi mõnel palaval suvepäeval, võiks otsusele tulla, et Narvas on palju häid ujujaid: jõgi otse kubiseb ujujatest ja neid on siin igal pool, kuid iseäranis rohkesti on neid Juhkentali oru kallastel. Siin on vool tugev. Siin näitab ilus ja võimas Narva jõgi oma veeküllust ja tugevust, suurides sügava oru läbi paekihide. Umbes kilomeeter üleval pool mühisavad võimsad Narva kosed, ja siin, vee keerutistes, möllavates laintes ja pööraselt kiires voolus vilksatavad siin ja seal inimeste pead ja käed. Need on Juhkentali ja Jaani-linna poisid ujumas. Ka mina olen saanud oma ujumise alghariduse neis kiiretes voogudes.

Ilus on vaadelda seda kohta uuel Narva raudteesillalt ja vist mõnelgi sillast üleminejal jääb hing rindu kinni, nähes all 15—20 meetri sügavuses, metsikus voolus üksikuid ujujaid. Kuid see ei olegi nii hädahohtlik kui arvatakse. Siin tuleb õige harva uppumisi ette. Uppumised tulevad ette kõige sagedamini allpool, kalda ligidal ja vaikes vees. Imelik, kuid nii. See kõva vool võimaldab vee peal olemist minimaalse ujumiseoskuse juures ja lõppude-lõpuks viskab ikka sind kaldale. On tarvis ainult teada voolusid ja randumiskohti ja asi on korras. Kui sa aga oled uus inimene siin, siis ära mine ilalgi üksi sinna ujuma. Siin võib uppuda heagi ujuja, kui ta ei tea voolusid.

Palavatel suvepäevadel ujub Narva. Jõgi kubiseb inimestest. Veepsportlase süda rõõmustab, nähes niisugust hulka ujujaid, kuid sellesama veepsportlase süda variseb kokku, kui ta näeks neidsamu Narva ujujaid võistlemas. Narva ujumisvõistlused on igatahes vaatamisväärlised, kas või sellepolest, et näha, kui saamatult võivad inimesed vees edasi liikuda. Narvalane on harjunud ujuma kiires voolus, kus vesi ise hoolitseb selle eest, et ta liiguks edasi Weismülleri kiirusega või veel kiiremini, ja siis, kui tulakse võistlustele ja tuleb ujuda vagusas vees, siis — siis ei jaksa ta läbi ujuda viitkümmend meetritki ühesuguses tempos. See on imelik, kuid tõsi.

Ed. RADIUS'e
kullasepa äri
Sauna tänav nr. 1.
Soovitab igasuguseid spordi-
võistluste auhinde, serviise ja
muid kuld- ja hõbeasju.

R. Loo Rootsis.

Peale E. Pütsepa, kelle võitudest meie juba eelmises lehes teatasime, on ka R. Loo, meie 1925. a. meister raskekaalus, Rootsis poolraskekaalu maadlejad seljalt käänanud peale maadluskinga Vestergreni, kes niihästi Eskilstunas kui ka Göteborgis ainult nappi töövõidu Loo üle sai, jättes teda mõlemal korral teiseks. Rootsi lehed toovad Loo üle väga häid arvustusi ja imestavad, et Vestergren kunaski Loost mõjuvat võitu ei saa, isegi parterisse ei suuda kordagi teda viia.

Pütsep on veel Östersundis ja Sundsvallis sulgkaalus esimeseks tulnud.

Hooaja ülevaade Viljandist.

Aktiivsemad seltsid olid spordiring ja tennisveespordi klubi. Esimene tegutses peaaugalt jalgpalli, teine tennis alal. Kuigi treenerimise ja edenemisvõimalused viletsad olid, kohalik omavalitsus vähe vastu tuli, siiski võib märkida kergespordi, eriti jalgpalli tuntavat tõusu.

I. Jalgpall

on Viljandis elujõuline ja tõusev ala. Spordiring omas kolm jalgpallimeeskonda, kes kokku võistlesid 20 korda, väravate vahekorraga 58 : 26 spordiringi kasuks. Esimene meeskond lõpetas hooaja 10 võistlusega, saavutades väravate vahekorra 24 : 19 sp.-ringi kasuks. Ilmekamad mängud, I meeskonna võidetud: Pärnu jalgpalliklubi üle 6 : 0, Türi spordiringi üle 3 : 1 ja Paide Järvapoegade üle 8 : 2. Viljakamad väravakütid olid: Koort 10, Raudsepp 8 väravaga. Teine meeskond jälgendas I mk. võidukust, näidates 5 võistlusega väravate vahekorra 19 : 6 sp.-ringi kasuks. Ilmekamad võidud saavutas II mk. Pärnu Vapruse II üle 4 : 0 ja Pärnu Tervise II üle 4 : 1 ja 4 : 2. Ka kolmas meeskond tõi 5 mänguga väravate vahekorraga 15 : 1 hooaja lõpuks koju hea tunnustuse. Et Viljandi treeneri ja korraliku harjutusplatsi puudumisel juba nüüdki oludekohaselt on head edu saavutanud, võib korraliku treeningu korral Viljandi jalgpalliklassi kindlat tõusu oodata.

II. Kergejõustik

kannatas peaaugalt spordivälja puudumise all. Maak, gümnaasiumi väli on vilets: jooksupöök liig kõvad, kurved suured jne. Hooajal peeti spordiringi korraldusel ainsad võistlused kevadel, kus, arvestades viletsate treenerimisvõimalustega, häid tagajärgi näidati, nii: Lilienthal odas 50,15 m., Balzar kettas 37,87 m., Matson kuulis naistele 8,48 m., mis paari meetri võrra parem Eesti rekordist. Oktoobris peeti keskkoolide vahelisi, kuid võimata halva ilma tõttu tulid nõrgad tagajärjed. Et väljapaistvamad kergejõustiku jõud Viljandist lahkunud on, jääb tulev hooaeg täielikult noorte õlgadele. Lubavaid mehi igatahes on.

III. Tennis

leiab harrastamist peaaugalt tennisveespordi klubi liigete hulgas. Klubil oli käsil uute tennisplatside ehitamine järve ääres, millede valmisäämisel võib loota tennisle levimist.

Veesport, rattasport, raskejõustik! Need on alad, mis on piirdunud ainult kavatsustega.

—gius.

M. Andreesen

Meesterahva
rätsepaäri

Tallinn, Rataskaevu tänav nr. 14.
Kõnetraat 17-54.

Ping-pong.

ÜENÜTO — Võitleja 7 : 0.

Varasügisel ülestõstetud kavatsus nimetatud matshi pidamiseks leidis lõpuks ÜENÜTO korraldusel teostuse 2. det. s. a. Mõlemad pooled esitasid matshiks 7 meest, kes vastastikku paremuse järjekorras läbi mängisid kolmesetilistes mängudes, kuna viimane meistritevaheline matsh viiesetilisena kestis.

Esimesena kohtasid Niider, ÜENÜTO — Adorf I, Võitleja. Võrdlemisi nõrga mängu juures võitis Niider 6 : 3 ja 6 : 2 parema platseerimise tagajärjel.

Koni, ÜENÜTO — Liblikmanni, Võitleja mängus näitas esimene kõvasid surumisi hea vastase surumiste pareerimisega, mis võimaldas tal Liblikmanni hooletu mänguviisi juures võita 6 : 0 ja 6 : 1.

Rotberg, ÜENÜTO — Siivo, Võitleja vaheiline matsh oli tasavägine, esimese paremusega surumistes, Siivo heaks külliks olid segavad väljalöögid, mis tal võimaluse andis kord juhtimisel püsida 3. setil 3 : 0. Rotberg võitis 6 : 2, 4 : 6 ja 6 : 3.

Jõulu, ÜENÜTO — Adorf II, Võitleja, mängus sattus viimane hoogu alles teisel setil, mil ülekaalule läks, kuid enam sellest võitu välja taguda ei suutnud ja 1 : 6, 3 : 6 hävines.

Sõstar, ÜENÜTO — Simson, Võitleja mängis tuntavalt eelmistest paaridest paremini ja Sõstar paistis välja kenade vintpallidega ja petlikkude surumistega, Simsonil halb platseering. Triumfeeris ÜENÜTO 6 : 2, 6 : 2.

Ingländ, ÜENÜTO — Niggol, Võitleja esitasid mängu, kus kumbagi võidust karvaosa puudus. Niggoli paar hooletut lõpulööki töid talle kaotuse 3 : 6, 6 : 4 ja 4 : 6. Muidu virtuooslikum mäng.

Lõpuks kohtasid mõlemapoolsed meistrid Hindberg, ÜENÜTO — Margevitsh, Võitleja. Margevitsh on algul hoos ja viib seisu 5 : 1 peale, kus veel Hindberg 6 : 4 jõuab välja meelitada. Ühtlasi aga kaob Margevitshi mängutuuhin ja 2 järgnevat setti kaotab ta 2 : 6 ja 4 : 6 ja kokkutõmbamine lõpul ei suuda enam aidata, nii et otsustav sett 8 : 6 tema kahjuks lõpeb.

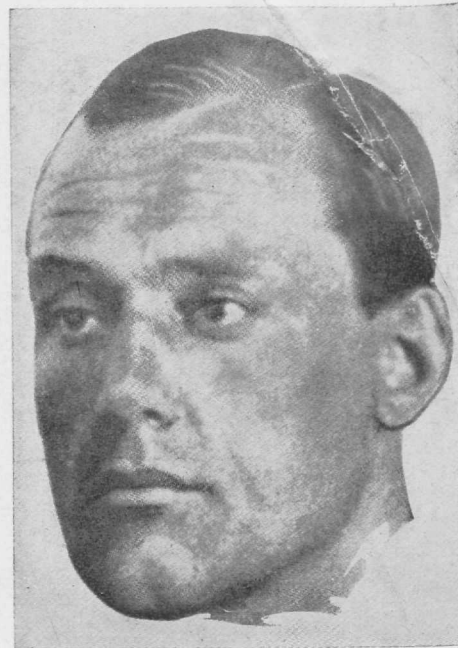
Seega üldtagajärg 7 : 0 ÜENÜTO kasuks.

Kõik suuremad spordimehed pruugivad ainult
eht Norra
Tellemark-suuski,
sest et nad võistlemata
mõnusad, ime kerge käi-
guga ja tugevad on.

Ladus
suures
valikus
ainu-
esitajate
juures

Drommeter & Ko. Lai tän. 5.

Harry Persson,

kuulus Rootsi poksija, võitis Stokholmis neegri Jack Townsendi kolmandal roundil k. o.

Kirjandus.

Niels Bukh: „Põhivõimlemine“.

See on kuldaväärt raamat, mis meie vähest kehalise kasvatus kirjandust jälle rikastada aitab. Sportlaskond peab tõsist rõõmu selle raamatukese ilmumise üle tundma, sest ta on igale sportlasele oma enese koduseks võimlemiseks hädavajalik. Muretsegu iga spordimees uueks aastaks enesele kingina selle raamatu, siis võib ta kindel olla, et tema isiklikud tagajärjed suurelt paranevad. Järjekindlust enese kallal — seda raiugu iga spordimees enesele aihu.

Niels Bukhi töö on kiirus ja osavus. Need ongi spordi ja kogu kehalise kasvatus põhimotiivid. Sport on ju kiirus ja osavus, ta on närvide koostöö, koordineerimine. Ja keha koordineerimise saame meie rutemalt osavusharjutuste näol kätte, kui aeglase ja venivate harjutuste näol. See on Daani ja Rootsi võimlemiste põhilahkheli. Teiseks parandab töö Niels Bukhi pärast sirged, et nad kiirelt töötavad. Kiires töös annab seda, mitte aeglase. Sportlased on sellepärast sirged, et nad kiirelt töötavad. Kiires töös vabaneb rind, rinnakast suureneb, lihased venivad pikaks jne. Peale nende omaduste saavutame sellest tööst veel painduvust ja jõudu, mis iseäranis tähtis igapäevase elu seisukohalt. Iseäranis tähtsal kohal seisab Niels Bukhi hüplemine, kui osavusharjutus, koordineerimise loovtöös. Ükski teine viis ei pane keha nii osavalt töösse, kui hüplemine. Proovigu seda igaüks enese kallal. Sellega kujuneb raamat parimaks käsiraamatuks seltsidele, koolidele ja igal pool muial.

Saksas on sport tõusmas ja just saavutused. Saksas on tosin 100 m. mehi, kes alla 11 s. jooksevad! Seda panem ma kiire, Niels Bukhi töö arvele, mis seal väga levinud on. Saagu see ka meie lipukirjaks, mis võimaldab meil Amsterdamis väärtiselt esineda. Ja Saksa pretenteerib selle kiire töö tõttu seal esimestele kohtadele. Sellepärast käed külge!

A. Kalamees.

— Gertrud Ederle hakkab ilmakuulsate nais-
ujujate Ethelda Bleibtrey ja Helen Wainwrighti
eeskujul lähemal ajal elukutseliseks.

O. KILGAS.
TRIKOO- JA SUKAVABRIK,
Tallinn, Püri tän. 3, kõnetr. 2-23.

Teadusliselt tervishoidlikeks tunnustatud, vastupidav, elegant ning odav

trikoopesu
on otstarbekohasem kaitse
külma vastu.
Võimlemis- ja sporditrikood.

Müügil paremates spordi- pesu- ja pudukauplustes.

Graveerimise, emailleerimise ja
kullasepa tööks

R. REKKOR

Tallinnas, Niguliste tän. 18
(hoovi peal) valmistab kõiki-
dele spordi liitutele, ühingute-
le — rinnamärke, ohvitseri-
dele kokarde ja irafareite.

Jack Dempsey

Poksimestri elulugu
W. B. Seabrook

V.

Mees, kes Dempseyle üle kõigi meeldis.

Angashment varietee-teatris tõi enesega kaasa, et Jack pidi neli korda päevas näitelaval üles astuma. Pausid veetis ta harilikult oma garderoobis pinochle'i mängimisega. Dempsey on loomupoolest juba veidi närvilise temperamendiga, kuid laval seistes ja suure hulga inimestele kõneledes tunneb ta omamoodi lambipalavikku. Pikapeale satub ta aga hoogu ja kohmetus kaob. Seni jookseb ta rahutult ringi kui kass. Nendel pausidel oli mul teda eriti meeldiv jälgida.

Punane purpurnantel

mähib ta muskulis liikmeid. Tihe must juuks on sile ja läikiv, põsed on hoolsalt shmingitud, kui edeval naisel (Dempsey põlgas esiteks suurelt shminkimist, kuid oli sunnitud viimaks selle lavakombega leppima). Selles kunstlikult prepareeritud näos säteb sarnane hõõguv must silmapaar, milliseid harva leida. Nii istus ta kaardimängu süvenenult ja ei tuletanud pea sugugi raskekaalu poksimist meele, kui mitte aegajalt ta suured ja ülitugevate randmetega käed silma ei oleks puutunud.

Täna oskas ta siiski kord ka kaardid kõrvale panna ja minuga veidi lobiseda. Jack Dempseyga aga juttu vesta on sama, mis kalapiiük soolases vees. Võib tihti täiesti tühja noodaga tagasi tulla või õnelikul juhusel püüda valaskala.

Kõik oleneb püüisest.

Täna olin ma siis jälle kulisside taga. Ma püüdsin Jackilt välja meelitada, mida ta mõtleb suurte inimeste üle, kellega ta oma elus kokku puutunud. Mu küsimused näisid talle koormavad olevat. Ta on tõesti tagasihoidlik poiss ja ainult pika vastupunnimise peale andis ta viimaks järele, et ta pankiir Shwab'i ja kohtunik Gary'ga lauas istunud, lauljanna Galli-Curci'ga ringi kolanud, president Harding'iga golfi mänginud, president Wilson'iga vestnud, York'i hertsogiga naljatanud ja

Peggy Joyce'iga

tantsinud. Kõigi nende üle ei tahtnud ta mulle midagi avaldada, vähemalt täna, tal ei olnud tuju.

Siis heidsin ma talle teise sööda. Ma ütlesin: „Jack, Teie olete omal erialal suurim mees maailmas, ilma naljata, Teie võite põhjendatult uhke olla enese peale. Kuid kuulge mind, kui Teie ei oleks Jack Dempsey! Kui Teie mitte seda ei oleks, kes oleks tahtnud Teie siis olla nende inimeste hulgast, kellega Teie olete elus kokku puutunud?“ See küsimus haaras teda viimaks ometigi ja keerutades mööda tuba,

nii kui kass palava pudru ümber,

hakkas ta kõnelema. Et selgemini teda mõista, tähendan ma juba ette alguses, et mees, kelleks Jack oleks tahtnud olla, oli tema meelest Charles P. Steinmetz, geniaalne insener ja nõid elektrotehnika vallas.

Selle üllatava leiuni jõudis Jack pika teega. Ja selle põhjendus oli sama huvitav, kui isiku valik. Ta rääkis:

„Alati on suured ja vägevad masinad ja see, mis neid käima paneb, elekter ja aur, minu fantaasiat erutanud. Ma olen alati nendest asjadest mõelnud, kuigi mul kuigi palju nendel aladel ei ole võimalust olnud õppida. Oli mul ju üldse vähe mahti

lest sama suured, kui armas jumal ise. See viib mind sellele, millest ma just sissejuhatuses rääkida tahtsingi.

Ma jutustasin Teile juba varemalt, et ma enne 16. eluaastat paar aastat järjekindlalt koolis käisin. Siiski ei ole mul kunaski olnud suurt huvi lugemise vastu. Tõesti, ma ei ole kunaski palju lugenud, vast ajalehti, kuid ma armastasin piltidega raamatuid. Kodus ei olnud meil palju raamatuid, neist oli enamuse piltideta. Kuid üks vaimulik raamat oli meil ja seal oli

pilt mehest, kelle käest välgunooled välja jooksid.

See tähendab, ta ei olnud tegelik inimene, vaid kangeline, peaaegu alasti, tugevate öla- ja käelihastega, mis mulle väga hästi meele on jäänud. Ta kandis tusedat habet ja istus pilvekünkal, kust ta siis oma välke alla puistas. Well, see meeldis mulle vägevalt.

Vaadake, need on asjad, mida laps mäletab. Ta ei mäleta neid vast selgelt, nad ununevad kord isegi tema peas, kuid siis sähvatavad nad jälle korraga heledaks ja kõlavad teadvuses kui kumisevad löögid.

Läinud aastal lugesin ma ajalehest rasvaseid pealkirju, et üks mees on osanud valguskiirte üle võimust saavutada ja neid oma äranägemise järel võib kasutada. Siis ütlesin ma enesele: See on mees, seda tahaksin ma kord healmeel näha! Tema nimi oli Steinmetz. Paar päeva hiljem avaldasid ajalehed ta pildi, ainult näo. Minu ettekujutusega läks see kokku.

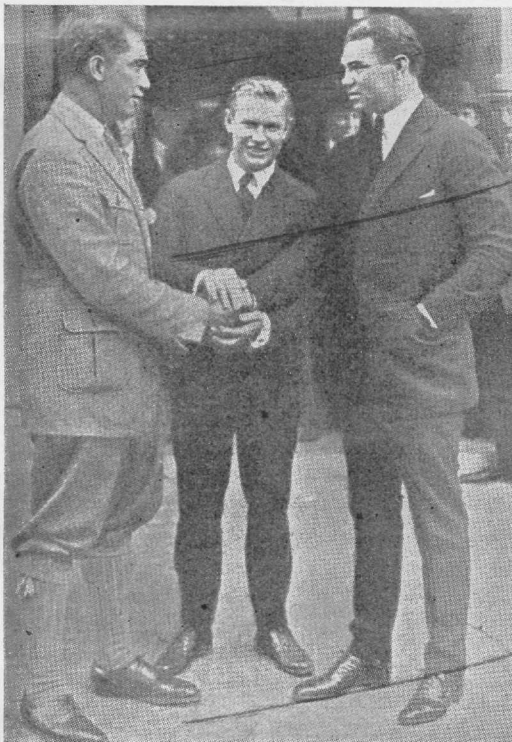
Habe pidi tal kõigepealt olema!

Ja tal oli see, kuigi mitte just väga suur. Lühidalt, ta tuletas mulle seda habemikku kangelast meele, mis ma lapsepõlves pildiraamatus näinud. Hiljem oli mul õnn temaga tuttavaks saada. Mul näis, kui oleksin ma saanud määratu löögi. Vägeva mehe asemel, mille mu fantaasia oli loonud, seisis mu ees väike, küürakas härjapõvelane!

Maailm teab siiski, et ta selle peale vaatamata hiiglane oli. Läinud aastal suri ta ja ma olin selle üle sügavalt kurvastatud. Sest jumal teab, et see väike käabus ometigi hiiglane oli, suurem kui igasugune raskekaalu ilmameister. Kui ma temaga rääkisin, oli mul tunne, et ta suurim mees on, kes kunaski minuga koos on olnud. Kui suur ta oli, sellest ei saa ma täielikult aru.

Kui ma tema korterisse astusin, näis mulle, kui oleks keegi mind hirmsalt löönud. Ma ei suutnud oma nägemist uskuda. Ma nägin küürakat kääbust, tolgendavate traatjalade ja tikk-kättega, kes upakil oli tugitoolis kui ahv. Mul tuli teatud häbitunne ja mul ei tulnud meele, mida talle öelda. Ma soovisin enesele, et ma kunaski tema juure ei oleks tulnud ja püüdsin võimalikult ruttu tema juurest

(Järg. 6. leheküljel.)

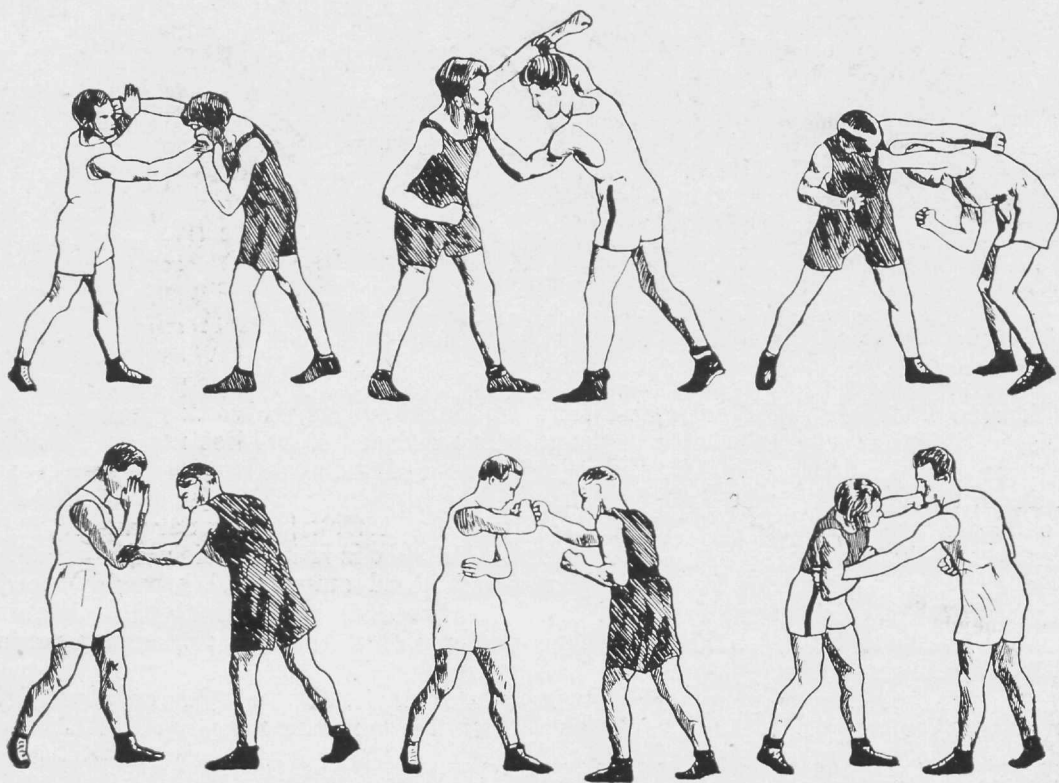
Kolm ilmakuulsust: Kahanamoku, Paddock ja Dempsey.

lapsepõlvest alates millegiga ennast peale töö kestvamalt siduda. Kuid nagu öeldud, oli mul nõrkus masinate vastu. Vaadake, hiiglarattad pöörlevad ja minust jookseb värin läbi. Teie mõistate, mis ma arvan. See on jõud. See on umbes sama, kui ma kogu oma jõu litsun ainsasse paremasse haaki, ainult miljon korda tugevam.

Juba lapsepõlvest oli vedurijuht minu meelest suur mees!

Juba siis kavatsesin ma raudteeinseneriks õppida, eriti siis, kui ma kuulsin, et niisugused mehed 100 dollarit kuus teenivat. Pärast unustasin ma loomulikult need lapseunistused. Kui ma kakskümme aastat vanaks sain, olin ma söekae-vaja.

Kaevandustes seati seeaeg sisse just elektrimasinaid. Nende tegevust vaadelda oli mu suurim lõbu, ja inimesed, kes neid vägevaid masinaid valitsesid, olid mu mee-

Poksi õpetus.

Parema käe swingi vastulöök on otselöök paremaga.

Swinglööki, nagu juba varem tähendatud, tarvitatakse siis, kui vastane on juba groggy, s. o. peast segane, ja kui tahetakse võistlust lõpetada knock-out'iga nii kiirelt kui võimalik. Poksija, kes vähegi vilunud, näeb selge mõistuse allesolekul kümnest juhusest üheksal lööki tulevat, sest et selle löögi kaar õhus on kõige pikem teistega võrreldes.

Kaitse swingi eest on õige lihtne, on tarvis ainult tõmmata keha veidi tagasi. Soovitav on samal momendil ka vastulöök teha.

Nagu joonistus (ülemises reas esimene vasakult) näitab, pareeritakse parema käe swing seal vasaku käe vastutõstmisega, käsivarre välispoollega ja surudes eemale vastase kätt. Samaaegselt on kohane anda paremaga otselöök lõuale ja täiendada seda vasaku haagiga.

Vasaku käe swing ja vastulöök vasaku uppercutiga.

On selge, et vasaku käe swingi võib tõrjuda samal kombel nagu parema käe omagi, kuid vastase seisak võib olla löögi tegemisel ka teistsugune, olenedes sellest, mida ta täienduslöögina kavatses ette võtta. Vastaval joonistusel (ül. rida, vasakult teine) näeme seisakut, kus vasaku käe swing tõrjutakse nii, nagu seda meil parema käe löögi juureski võimalus oli näha, kuid lisaks on pealetungijal veel kavatsus teha täienduslöögina parema käe haaki ja sel puhul löua täielikult kaitseta jätnud. Kaitsja tõrjub meile tuttaval kombel swingi paremaga ja annab vastulöögi vasakuga uppercuti. Vastulöögi võib tarvitada ka, olenedes muidugi pealetungija seisakust, vasaku otset või vasaku haaki ja täiendada seda parema haagiga, kiirelt vasak käsi sel ajal kaitseks viies. Vasaku käe uppercuti järel on väga hõlbust üle minna lähisvõistlusele, s. o. asuda vastase käsivartest sissepoole. Parema käsi on juba seal, kaitstes swingi eest ja vasakut kätt on uppercuti järel hõlbust ka igaks aktsiooniks kasutada. Kui on tarviline lähisvõistlusele omandatud, siis tuleb kiirete lü-

hikeste haakidega pähe ja kõhtu töötama hakata.

Swingi sukelduskaitse ja vastulöök

Swingi eest on palju hõlpsam kaitsta ennast sukeldusega, kui on seda otselöögi puhul. Pea ja keha kummardatakse sukeldamisel alla ja viiakse siis vastupidises suunas küljele, kust löök tuleb. Kui tuleb näit. swing vasakuga, siis kummardatakse ja sukeldakse paremale, andes samaaegselt vastulöök vasakuga (v. joon. ülem. reas, paremal) ja võimaluse korral veel uppercut paremaga. Kui vastane lööb swingi paremaga, sünnib sukeldus muidugi vasakule ja vastulöök samuti vastavalt ümberpöörduvalt. Vastulööki kohta ei ole siiski üldse kindlat reeglit olemas, seda dikteerivad juba tekkinud olud ise.

Kuidas kaitsta ennast ringi nurgas.

Juhtub tihti, et satud kehaga ringi nurka või vastu nõõre ja ei pääse enam paigalt liikuma. Siis tuleb teada, kuidas vastu võtta vastase pealetungid. Kõige kohasem kaitseviis on siis hoida mõlemad küünarnukid kõhu ees, kummarduda veidi ettepoole ja viia rusikad umbes silmade kõrgusele (v. joon. alum. r., esimene vasak.). Ära unusta siiski teravalt vastast jälgimast käte vahelt. Püüa nii ruttu kui võimalik anda vastulöök omaltpoolt, haarata vastast kinni ja võtta samm kõrvale, et nurgast pääseda. Hea poksija puhul aga nurka sattuda, tähendab enamuses juhustest ikka kaotust.

Teine hea kaitseviis nurgas.

Nagu vastav joonistus (alum. r., teine vasakult) näitab, asetatakse üks käsi südame, solar plexuse ja küljeluude kaitseks, kuna parem käsi näo kaitseks ette tõstetakse. Nii ei tohi siiski kaua püsida, vaid võimalikult kiirelt püüda lüüa ja kõrvale astuda.

Järgmine joonistus näitab tüübilisemat valelööki, mis sagedasti võistlustel ette tuleb ja mille järel kohtunikud hoolsamini peavad valvama. Selles klammerdab kaitsja lööja käe ja seda kinni hoides teeb ise vastulöögi vaba käega. See ei ole spordimehelik ja on inetu.

Poksimeistri elulugu.

(5. lehekülje järg.)

põgeneda. Ja ometigi oli see üks suurem mees! Ta upitas enese üles hambaid paljastades ja näitas nagu oleks ta rõõmus minu tuleku üle, raputas minu kätt ja ütles: „Well, see on siis meie tshempion!“ Siis vaatas ta mind pealaest taldadeni, riiwas kord ka kiire pilguga ennast, vaatas jälle siis mind ja rääkis, nii hästi kui ma mäletan, umbes järgmist:

„Mr. Dempsey, see maailm on imelik! Ükski ei või siin kõike head omada. Mind imestaks, missugue inimitüüp siis tõuseks, kui Teil

minu peaju
või minul Teie keha oleks!“

Kindlasti ütles ta seda ilma tagamõtetta. See oli öeldud heatahtlises toonis ja kaugel sellest, et pahandatud saada, rõõmustasid ta sõnad mind. Siis palus ta mind kuube ära võtta ja minu selga vaadata. Ka palus ta enesele näidata paari tugevat haaki, mida ma talle demonstree-risin. Ta oli kõigest ülihuvitatud.

Nüüd istusime meie ja hakkasime lobisema. Ma pean ütlema siiski, et tema peasjalikult rääkis. Mul oli lõbu teda kuulata, kuid ma pean tunnustama, et ma kõigest sellest aru ei saanud. Näis nagu oleks olnud ta eriti tugevalt poliitikast huvitatud. Ta oli ise rikas mees, kuid rahast ei pidanud ta lugu, niipalju kui ma mõistsin. Ta oli peainsener General Electric Company's ja oli selle ettevõttele hulga geniaalseid leidusid annud. Seetõttu sai ta rikkaliku tasu ja nii palju raha tarvitamiseks, kui palju tal leidudeks tarvis läks. Ka olid töökojad tema jaoks sisse seatud, kõik teaduslikeks tööks. Need pidid täiuslisemad olema, mis ilmas kunaski nähtud.

Meie rääkisime veel ja tulime tagasi

poliitika ja raha

juure. Niipalju kui ma mõistsin, oli ta midagi sotsialisti taolist. Igatahes rääkis ta palju, mida ma ei mõistnud. Muuseas seletas ta, et ta kunaski raha teenimiseks ei ole töötanud ja see talle iseenesest on kukkunud. Halveim aga olla raha juures, et ta midagi head ei too, ka kui ennast tema heaks anda. Tema mõtles, et maailmas olla kõike kõigile jätkuvas ulatuses, kuid paremat jaotamisviisi oleks tarvis soetada. Ma ei mõistnud kõike seda, kuid ma imestlesin seda meest niivõrd, et ma viisakas püüdes olla kogu aeg tõendasin: „Ja muidugi, sir, see oleks tõesti kena!“

Ma mõtlen, et Steinmetz ei olnud mitte ainult üks suurematest, vaid ka üks parematest meestest, keda ma kunaski kohetanud. Siis tuli mul korraga mõte, olukord on soodne, ja ma jutustasin talle loo mehest pilveäärel välkudega. Ta seletas mulle, et see olla mingi vanagreeka jumala kujutus ja lisas: „Et Teid mitte täielikult pettuda lasta, mr. Dempsey, pean ma Teile teatama, et minul juhuliselt ka greeka jumala nimi on, kuigi mitte selle, kellest jutt. Minu teine eesnimi on nimelt Proteus!“

Kui ma ta koomilist eesnime kuulsin, mõtlesin ma, et ta tahab minu kulul nalja teha, kuid see ei olnud sugugi nii. See oli ikka tõsi. Ta jutustas mulle, et Proteus olla jumal olnud, kellel võim olnud igat soovivat kehalikku kuju enesele anda. Kui tema ilmale tulnud, nõrk ja hädine kui niidi ots, olid vanemad ta Proteuseks ristitud lootuses, et ta kord nagu jumalik nimekaimgi enese ilusaks ja tugevaks vormib. (Järgneb.)

Mis on sportline kasvatus?

Ernst Tamberg †.

Rahvusvahelise olümpia kongressi poolt moodustatud komisjon, kellele ülesandeks tehti sportlase kasvatuse mõistet selgitada ja juhtnööre väljatöötada, on pikemate mõtlevahetuste järel fikseerinud järgmise „usutunnistuse“, mida meie kodumaa spordiühingutes ja koolides peaks suudatama mõistetakse teha ja sellest kinnihoidmist südame peale panna. See on:

1. Komisjon leiab otstarbekohasuse põhimõttest välja minnes tarvilikuks esimeses jões mõistet „sport“ ja „spordihing“ defineerida.

Ta ei mõista spordi all mitte ainult võistlust mingis mängus või kehaharjutuses, vaid ta leiab siis mõiste „sport“ teostatud olevat, kui see võistlus lojaliteedist kaasvõistleja ja vastase vastu juhitud on ja egoism kõrvaldatakse teotahetega oma meeskonna, klubi, kodumaa või inimkonna heaks.

Spordihing all mõistab komisjon järgmiste omaduste kokkuvõtte, mis samaaegselt olümpiamängude olemise mõtte aluseks on:

a) täielik seesmine ja välimine tõelikkus — seega üheltpoolt igasuguse vale, eelarvamise ja eesõigustamise kaotamine ja teisalt tahtejõu arendamine oma isiku ja seltskonna saavutusvõime kasvatamiseks;

b) alaline harjumus ausa mänguga, fair play;

c) rüütlimeeslus, mis seisab selles, et sportija kunaski vastase õnnestust või vahekohtuniku eksitsust ei kasuta võidu saavutamiseks.

Need kolm nõuet märgivad „spordihing“, mida nõuda meie eesmärk on.

2. Komisjon on arvamisel, et tarvidus on propagandaga spordihing heaks juba lapsest peale hakata, ja et lubamatu on, et õpetajad, professorid, treenerid ja võimluseõpetajad ise sellest kinni ei hoiaks või tema väärtust ei tunnaks. Selleks soovib komisjon, et võimalikult kõigi maade koolides sportlist kasvatust õpetataks, mitte ainult sportlist tehnikat teoreetiliselt ja praktiliselt, vaid just neid moraalseid põhilauseid, millele sport tugeb.

Oleks näit. võimata niisugust vehklemisõpetajat pidada, kes oma kasvandikkudele õpetaks trikke, kuidas vahekohtuniku saab tüsata.

Komisjon soovib, et iga noore inimese viibimine lühemat või pikemat aega organisatsioonis, mis töötab noorsoo kehaliseks kasvatamiseks, kohustata oleks.

Ta peab ülisoovitavaks, et kasvatajad seal ka siis ei piirdu mitte ainult õpetuse andmisega ja karistuste määramisega, vaid et need ka oma kasvandikkude moraalsest arenemisest väljaspool õpetundi huvi tunneksid ja seda õiglaselt mõjutada püüaksid.

Sarnasel kombel võiks tekkida tõelikkuse ja sportlase moraali õhkkond, mille mõju lastes ise juba sarnase avaliku arvamise loob, mis automaatselt kõik kõrvale lükkab, mis spordihing riiab, ja mille mõjul aumõiste, lojaliteet ja vastastikune lugupidamine valitsevaks moeks tõuseb.

Just niisuguse avaliku arvamise läbi on võimalik, et laps eneseteadmatult spordihing oman-

da. Ka vanemate inimeste kasvatamiseks võib sarnaseid õpetajaid kasvatada.

Komisjon on täielikult teadlik, et sarnaste tagajärgede saavutamine väga palju aega ja head tahtmist nõuab, kuid on ka veendunud, et sellega ainsam võimalus kõigile rahvustele on antud spordimõiste äratamiseks ja need ei viivita seda ilmekalt rõhutamast.

3. Komisjon on edasi sellel arvamisel, et ajakirjannus veel palju suuremat teenet võib sportlasele kasvatusele näidata kui seni:

a) sellega, et ta aegajalt avaldab publikule selgitavad artikleid, mis sport õieti tähendab, — et see lõpuks suur kool on eneseohverdamisele, enesalgamisele ja teovõimsusele virgutamiseks üldsuse kasuks, seega peaomadus, mis modern-demokraatialt nõuetav;

b) sellega, et ta mitte esijoonel sportlase resultaatte, vaid häid omadusi rõhutaks, mille läbi võit võimaldus;

c) sellega, et ta mitte nagu seni halvamaiguga vahejuhtumisi, vaid sportlist rüütlikkust oma veergudel väljapaistvaks teeks.

4. Et spordivõistlus omale tõsise väärtuse leiaks, peavad ka pealtvaatajad spordihingega imunud olema. Millist võimu selles ajakirjandus omab, tähendasime just. Vast võiksid ehk plakaadid, mis võistlusväljade sissekäikudel, klubiruumide eeskodades, riistetubades ja võimalates üles pandagu, oma tabavaltvalitud lausetega pealtvaatajaid tõekspidamisele kutsuda, kuidas nad spordihing kasvatada võivad aidata. Eeskujuna sarnastele plakaatidele võiksid olla järgmised read:

Sportlasele:

Mõtle järel:

Kas sa mängid ainult mängu enese pärast?
Kas sa mängid meeskonna või ainult enese heaks?

Kas sa täidad oma juhataja otsused nurisemata ja arvustamata?

Kas sa pead vahekohtuniku otsused õiglasteks?

Kas sa oskad võita ilma kelkimiseta ja kaotada ilma mõnitamiseta?

Kas kaotaksid sa parema meelega, kui midagi autut korda saadaksid?

Kui ja, siis oled sa õigel teel, tubliks sportlaseks tõusmiseks!

Pealtvaatajale:

Keeldud sa kiitust avaldamast oma vastase heale mängule?

Vilistad või mõnitad sa vahekohtunikk, kui ta sinu arvates ebaõigelt toimib?

Tahad sa näha oma meeskonda ka siis võitvat, kui ta seda teeninud ei ole?

Astad sa vaelusse pealtvaatajaga, kes sinu vastameeskonda sümpatiseerib?

Kui ja, siis ei ole sa kellegi sportlane; püüa selleks saada!

5. Komisjon palub parun Coubertini, enne kui ta oma olümpia komitee esimehe kutse maha paneb, kogu maailma poole lahkumiskirjaga esineda, milles ta üles kutsub kõiki sportlase kasvatuse ja olümpia idee heaks võitlema.

Ernst Tamberg, meie noore poksispordi arendaja ja tehniliselt väljapaistvam meister, on lahkunud elavate kirgiast õnnetu surma läbi, mille põhjus seni veel lähemalt selgitamata. Kindel on vähemalt, et siin kuri käsi tegevuses on olnud.

Meie noorele ja õredale spordiliikumisele on iga üksik kallid liiategi veel väljapaistev jõud, nagu E. Tamberg. Teda varane lahkumine on poksispordile lõõnud kibeda haava, kui peale tema isiklike saavutuste veel arvesse võtta pedagoogilist tegevust, millele kadunu vähehaaval ikka rohkem andus ja tegevusloomisest tagasi tõmbus. Noorte õpetamises poksikunsti saladustele oli ta Eestis meil tunnustatum jõud ja Kalevi noorte poksikursused jäid teda eriti kurvastatult leinama.

Kui isik oli Tamberg kõigiti sümpaatne ja oskas oma kaasvõitlejatega sügavat sõprust pidada. Ta oli vaimustatud patrioot, kes oma tahtejõu rakendas tervena kodumaa heaks. Vabadussõjas oli ta esimeste vabatahtlike ridades Kalevlaste malevas ja nende ridade kirjutajal tuli mitmedki tulised lahingud temaga kõrvuti läbi lüüa, kus automaatpüssi raud punetawalt hõõgus ja püssirohu suits näo mustaks maalits, nii et tiblaid uskusi neegreid nägevat. Vabadussõjas sai Tamberg põrutada ja kannatas selle all.

Peale vabadussõja hakkas Tamberg poksi treenerima, kui Harlampiev noorimehi enese ümber kogus ja esimesi vagusid sel alal Eestis rajas. Kohe hakkas Tamberg välja paistma, kuid elukutses tingitult ei saanud ta oma täit jõudu spordile pühendada, vaid pidas seda kohasemaks kulutada kodumaa vaenlaste vastu võitlemiseks. Tuli tihti unetuid öid mööda saata ja raskeid silmapilke üle elada. Läänud aasta 1. detsembril, kui Balti vaksal oli punastelt tagasi võidetud, võis E. Tambergi truult oma automaatpüssiga vahikorral näha. Tuntud Iru lahingus, kus kommunistidega suurem tulevahetus käis, sai E. Tamberg vasakust käest haavata ja näis spordile kadunud olevat, kuid Eesti-Läti maavõistluseks valmistatav ja uskumatu üllatusel veel, võites knock-outiga „Eesti Dempsey“ Klausneri esimesel roundil, kes juba võrdlemisi üleolevalt oli Tambergiga treeningul ümber käinud. See oli matsh, milliseid meil harva näha saab, mis nii tihti ei kordu ja suurmatshi atmosfääri löi.

Nüüd ei ole meil Klausneri ei Tambergi, ühe on kuulsusjani viinud Lõuna-Ameerikasse juhtumusotsijaks ja Tambergi peitnud kodumaa muld õrna lumevaiba alla. Kaassportlaste südamesse jääb mälestus temast kustumatuks.

H. Tammer.

Esimesed jääpallivõistlused.

leidsid pealinnas aset pühapäeval, 13. detsembril. Neist üks meistermeeskonna Spordi A ja B meeskonna ja teine Kalevi-Hokkeyklubi vahel.

Kindlatõlmelisemat ja kiipsemat mängu näitas just eelmise matsh, kuigi tal nii suur konkurentsi teravus ei olnud, kui viimasel. Meistermeeskonna vanemad tuusad on suutnud ka Kalevist ületulnud Pihlaka, Lassi ja Ellmanni hoogsamale ja rõõmsamale tööle virgutada, kui seda nende suurem varumärgata on olnud. Koostöö on hästi sobiv ja liikumine üksteistmõistev. Ainult tseent Ellmann ei olnud veel täielikult sel kõrgusel, millega kadunud Tell lahingutegevust juhtis, ja tundus kohati segavana ja saamatuna. Pihlak näib aga ka jääpallis niisuguseks sambaks saavat, millisen ta jalgpallis tuntud on. Eriti head on Spordi siseajajad Paal, Tipner, keskpoolkaitsja Saulmann ja back Kreimann.

Võistlus lõppes A meeskonna kasuks 10:4, oles poolajaks seisul 5:2. Kuna A meeskond oli B-le 10 väravat ette annud, loeti võitjaks viimane vahekorraga 14:10. Ka Spordi B meeskonnas on väljapaistvaid jõudusid.

Kalevi-Hokkeyklubi matsh pakkus rabelemist rohkem, kuid vähem stiilset mängu. Kumbki mees-

kond ei ole veel õnnestanud koosseisu suutnud leida. Kalevil näib suurem puudus olevat tseentrist, mida Luha ja Liljencrantz püüdsid vaheldamisi täita, ka äärtest, kus Lello ja Joers liiga edasi jõudmatud olid. Tagumised liinid on Kalevil tugevad.

Klubil kardetavamaks meheks oli P. Freiberg, kes haruldast vormi kiire liikumisega üksiklõbimurretes näitas. Kui tema kõrvalmehena mängiks näit. Spordi Paal, oleks see sarnaselt kardetav ja jõurikas tiib, millele soomlasedki ei jõuaks hästi vastu panna. Nüüd jätsid Freibergi kõrvalmehed palju tema poolt valmistatud shansse kasutamata.

Esimese mängu värava löi Liljencrantz 8. minutil. Selle tasub 7 minuti pärast Sprantzmänn, kuid kohe seab Ostrat jälle Kalevi ülekaalu maksma. 20. minutil lööb Ree 2:2. Heideldakse tiikk aega ühehõluliselt, kuid poolaja lõpuks lööb Luha 3:2 ja 4:2 Kalevi heaks.

Teise poolaja algul lööb Luha 5:2 ja Liljencrantz tõstab seisul isegi 6:2 peale, kuid siis võtab Klubi jõu kokku ja suudab tasuda 2 väravat. Lõpul märgib veel Luha värava, millega seis 7:4 jääb.

Millest

on tingitud mõne sportlase silmatorkav edu?

sfokoladi järejekindlast tarvitamisest.

E. Spordilehe maleosakond.

Tallinna Eesti Maleseltsi häälekandja.

Tegev toimetaja J. Tünn.

Nr. 40 (46), 17. detsembril 1925. a.

Moskva suurturniir.

Bogoljubov esimene, Lasker teine, Capablanca kolmas.

Turniir lõppes möödunud nädalal järgmiselt:

1. Bogoljubov	15 1/2	12. Spielmann	9 1/2
2. Lasker	14	13. Rubinstein	9 1/2
3. Capablanca	13 1/2	14. Verlinski	9 1/2
4. Marshall	12 1/2	15. Lövenfisch	9
5. Tartakover	12	16. Rabinovitsh	8 1/2
6. Torre	12	17. Yates	7
7. Réti	11 1/2	18. Gotthilf	6 1/2
8. Romanovski	11 1/2	19. Dus-Hotimirski	6
9. Grünfeldt	11	20. Sämisch	6
10. Iljin-Shenevski	10 1/2	21. Subarev	4 1/2
11. Bogatörtshuk	10		

Turniiri kangelane Bogoljubov on tänava kolm tähtsat esivõitu omandanud: Breslaus rahvusvahelisel, Peeterburis üleriiklisel ja nüüd Moskva suurturniiril. Vähesed on need õnnelikud, kes turniiril kõrgema auhinna on omandanud kui Lasker või Capablanca. Esimest korda ültab maletaja neid mõlemaid. Vene suurmeister Bogoljubov sai ülima vaimustuse osaliseks. Moskvast korraldati tema auks demonstratsioon. Viimase võiduga on ta ilmameistri kandidaatide sekka tõusnud.

„Vana lõvi“ Lasker võistleb endise visadusega. Ta ütleb enese mänguviisi kohta muu seas: „Ma ei loe oma peamiseks takistuseks füüsilist takistust, vaid oma mängu stiili. Sel ajal kui Capablanca püüab objektiivne olla, püüan ma alati oma strateegia vastase mõttekäigule kohastada ja mängu elustamiseks annan meeleldi mängukäigule, moodse ilme. Sellepärast seisan ma alati teatud mõttes „terra incognita“ ees.“

Kolmas võitja, ilmameister Capablanca, ütleb: „Millegi pärast arvatakse, et ma püüan mängu mehhaniseerida; — nii mõnigi kord olen ma keerulisi ühendusi näitanud, ja ma pean täiuslike tehnikat vaid lubatavaks abinõuks, sugugi aga mitte malemängu ihaldatavaks sihiks.“

Teistest osavõtjatest valmistab üllatuse Torre, kes turniiri algul eesrinnas sammus. Capablanca peab teda lubavaks meheks.

Rubinsteinilt oodati rohkemat.

Venelased Romanovski, Iljin-Shenevski ja Bogatörtshuk üllatasid väijamaalasi oma tugevusega.

Suurmeister Réti

ja mehiklane Torre mängivad Peeterburis 17. skp. kumbki 20 pimepartiidi korraga. Seal tuleb Réti Tallinna peale jõulul mängima.

TEMS-i turniirid.

1. klassi turniiris veab Israel nelja võiduga.
2. klassi turniiris veab Kerup nelja võiduga ühe kaotuse juures.

24. nov. mängitud välktorniiris tuli esikohale A. Karukäpp 11 1/2 punktiga (14-st). Järgnesid: 2. Sepp — 10 p., 3. ja 4. Israel ja Kerup 9 1/2 5. Hindberg 8 1/2.

10. dets. mängitud välktorniiri tulemus: 1. ja 2. Hindberg ja Israel 11 p.; 3. Ned-svezki 10; 4. Fr. Rotberg 9 1/2; 5. Kerup 8 1/2.

Läti meister Apscheneek mängis 6 skp. 15 vastasega ühekorraga. Tulemus +10, -3, =2.

40-aastane juubel

on kohalikul Saksa maleseltsil. Selle pühitsemiseks korraldab saksa selts tu evas veebruaris muu seas kohaliku meistertorniiri ja 1. klassi mängijate turniiri. Meistertorniiri osavõtuks on kutsed saadetud Feinstein'ile, Rinne'le, dr. Brasche'le, Israel'ile, Germann'ile ja Tünn'ile.

Mäng nr. 25.

Mängitud Moskva suurturniiri 8. voorus 19. novembril 1925.

Valge: Torre		Must: Sämisch.	
1. d2—f4	Rg8—f6	11. 0—0	h7—h6
2. Rg1—f3	e7—e6	12. Og5—f4	d7—d6
3. Oc1—g5	e7—c5	13. Vf1—e1	Rc6—d8! 1)
4. e2—e3	Rb8—c6	14. Ld2—d1	Rf6—d5
5. Rb1—d2	b7—b6	15. Of4—g3	0—0
6. c2—c3	Oc8—b7	16. Rf3—h4	g7—g5 2)
7. Of1—d3	c5:d4	17. Ld1—h5	Kg8—g7 3)
8. c3:d4	Of8—e7	18. Vc1:e6!	Rd8:e6
9. Rd2—c4	Ld8—c7	19. Rh4—f5+	Kg7—g8
10. Ld1—d2	Va8—c8	20. Rf5:h6+	Loobub. 4)

Sämischi märkused.

1. Kavatsusega Ob7:f3.
2. See saavutab ainult viigi, ma tahtsin aga rohkem. Kõige parem on 16... f7—f5. Mitte nii heana näib olevat järgmine teisend: 16... Oh4 17. Oh4 Rf4, näiteks 18. Lg4! Rd3 19. Of6 g6 20. Lh4 Kh7 21. Rc3!

3. Pidi tulema 17... gh 18. Lh6 f5 mille järele on valgel igavene tuli. Valge võib ka t-ha 19. Ve6 Re6 20. Le6+Kg7 21. Od6 Od6 22. Rd6 Vt6 23. Le8! Lc8. 24. Rc8 Oc8 25. Ve1 Ve6 26. Ve6 Oe6. Saabunud seis on raske hinnata, küll ka viik. Nüüd tuli saatusline üllatus.

4. Sest järgneb kadu.

O.-ü. Esto

Tallinn, Pikk tän. 47, tel. 10-02.

**Kõige kohasem
kink sporfla-
sele jõuluks on
spordiabinõud.**

**Kohale jõudnud suu-
res valikus Soome suu-
sad: Tellemark, Turist
ja haapavesi.**

**Ladus saadaval kõik
talispordi abinõud.**

SUUR LADU

kirjutusmaterjali- ja kantselei-
tarbeasju

PHILIPP SCHAEFER

Tallinn, Harju tän. 21 — Kõnetr. 12-12.

Ainumüük Eestis:

„UNDERWOOD“ kirjutus-
masinaid
„DALTON“ arve-
masinad
„LIPSIA“
„HANNOVERA“
„MERIVAARA“ Soome tulekindlad
rahakapid
„MONAX“ paljundamisaparaadid.

Kõige parem spordi-
abinõude ostukoht
on

spordiäris Resev-Resel

Toompüestee 19, Tallinnas

Kõnetraat 20-19.

A./S. BALTI SPORDIRIISTADE VABRIK

Asutatud 1913. a.

TARTUS, Aurulaeva tän. nr. 1

on täielikum spordiabinõude vabrik Eestis. Soovib mõdukate hinda-
dega abinõusid kõigi spordialade jaoks. Abinõud seisavad täielikult väl-
jamaa paremate firmade saaduste kõrgusel.

Esitaja Tallinnas: O.ü. „ESTO“, Pikk tän. 47.

Illustreeritud hinnakirjad saadetakse soovijatele maksuta.

**Kõige kasulikum sporditarbenõude ostukoht
on**

„Sport“

Tartus, Rüüfli tän. 11, kõnetraat 602.

**Koolidele ja spordiseltsidele hinnaalandus.
Kauba headuse eest täielik vastutus.**

Esimese järgu võõrastemajad
Tallinnas

„Kuld Lõvi“ „Peterburg“

Harju tän. nr. 40 Rataskaevu t. nr. 7
Kõnetr. 3-36 ja 18-40 Kõnetr. 244.

Numbritoad ainult reisijatele
Hinnad 300—1000 mk.